

Biuletyn Informacyjny

KOWR
www.kowr.gov.pl

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 1/2018

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
– zadania i cele

Od redakcji

Drodzy Czytelnicy,

zapraszamy do lektury pierwszego w tym roku numeru „Biuletynu Informacyjnego KOWR”, który otwiera artykuł Dyrektora Generalnego KOWR Piotra Serafina. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma za zadanie pełnić funkcje prorozwojowe i stanowić skuteczne zaplecze instytucjonalne do realizacji działań służących podniesieniu poziomu polskiego rolnictwa i poprawie jakości życia na obszarach wiejskich. Temu ma służyć wspieranie i wdrażanie innowacji w rolnictwie. Szczególna uwaga zostanie poświęcona promocji polskiej żywności.

Jak Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa działał w 2017 roku, pokazuje kolejna publikacja, która w syntetyczny sposób omawia realizowane przez Ośrodek zadania. Zakres działań KOWR jest szeroki i obejmuje: wspieranie rynków rolnych i łańcucha żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich i innowacyjności, promocję polskich produktów rolno-żywnościowych, analizy rynków rolnych i transfer wiedzy na obszarach wiejskich, pomoc żywnościową, wspieranie konsumpcji i propagowanie zdrowych nawyków żywieniowych, zadania w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także nadzór nad spółkami o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

W numerze omawiamy kilka z realizowanych przez KOWR działań: projekt związany z tworzeniem elektronicznej platformy żywnościowej, pomoc żywnościową dla najuboższych, gospodarowanie nieruchomościami inwestycyjnymi przeznaczonymi na cele inne niż rolne oraz zagraniczne działania promocyjne. Liczymy, że w artykułach znajdą Państwo przydatne informacje.

Wszystkie działania promocyjne – prowadzone zarówno przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jak i inne instytucje i organizacje odpowiedzialne za promocję polskiej żywności – są realizowane w ramach spójnej i jednolitej strategii komunikacji pod wspólną marką „Polska smakuje”. Głównym komunikatem „Polska smakuje” jest jasny i czytelny przekaz, że żywność wytwarzana w ramach systemów jakości żywności i posiadająca stosowne, uznawane przez MRiRW, certyfikaty spełnia najwyższe parametry jakościowe, sanitarne, a także smakowe. W numerze omawiamy krajowe i unijne systemy jakości. Coraz większa popularność produktów certyfikowanych cieszy i jest szansą dla krajowych producentów żywności wysokiej jakości, których zachęcamy do aplikowania do systemów, a także do rejestrowania się w aplikacji mobilnej Polska Smakuje i na stronie www.polskasmakuje.pl.

Na koniec stała pozycja – sytuacja na rynkach rolnych: zbóż, wieprzowiny, wołowiny, drobiu oraz mleka oraz produktów mlecznych. Analitycy KOWR przedstawiają trendy w produkcji, sprzedaży i spożyciu produktów rolnych i rolno-spożywczych.

Zapraszamy do lektury

Biuletyn Informacyjny KOWR

ISSN 1233-2437
nakład 8000 egz.

Wydawca: Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

01-207 Warszawa
ul. Karolkowa 30

Redakcja: Departament Rozwoju Rynku Wydział Wydawnictwa

tel. 22 376-71-14
faks 22 376-70-51
e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Wydrukowano na papierze certyfikowanym PEFC

Wydawnictwo bezpłatne

Spis treści

2

Ewolucja, nie rewolucja

Ustawy nakładają na KOWR określone obowiązki, niektóre obszary działalności instytucji będą jednak traktowane priorytetowo. Priorytety to wsparcie innowacyjnych rozwiązań dla rolnictwa, stabilizacja rynków rolnych, zwiększanie eksportu polskich produktów rolno-spożywczych oraz promocja polskiej żywności.

Platforma żywnościowa – projekt realizowany przez KOWR

W KOWR trwają prace nad stworzeniem rozwiązań umożliwiających uruchomienie elektronicznej platformy handlowej. Platforma żywnościowa przyczyni się do skrócenia łańcucha marketingowego oraz ułatwi nawiązywanie kontaktów handlowych pomiędzy podmiotami krajowymi a importerami.

Ewolucja, nie rewolucja

Piotr Serafin 2

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w 2017 r.

Marzena Trajer 4

Platforma żywnościowa – projekt realizowany przez KOWR

Michał Wiśniewski 10

Pomoc żywnościowa w liczbach

Edyta Zalewska 12

Nieruchomości inwestycyjne w ofercie KOWR

Adam Struziak 14

„Program dla szkół” – synergia działań to podstawa

..... 15

Certyfikat w centrum uwagi, czyli dlaczego warto przystąpić do systemu jakości

..... 17

Promocja polskiej żywności – w odpowiedzi na światowe potrzeby

Katarzyna Kwiecień 21

Sytuacja na podstawowych rynkach rolnych

..... 24

Summary 32

Ewolucja, nie rewolucja

Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wpisują się w politykę rolną przyjętą przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ustawy nakładają na KOWR obowiązki, które jako instytucja aktywnie wypełniamy. Niektóre obszary naszej działalności będziemy jednak traktować priorytetowo. Przede wszystkim skoncentrujemy się na wsparciu innowacyjnych rozwiązań dla rolnictwa, stabilizacji rynków rolnych, zwiększaniu eksportu polskich produktów rolno-spożywczych na dotychczasowe i nowe rynki. Szczególną uwagę skupimy na promocji polskiej żywności.

Piotr Serafin

p.o. Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Jednym z głównych zadań instytucji, którą mam zaszczyt kierować od 3 lipca 2018 r., będzie wspieranie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie. Innowacyjność jest kluczem do rozwoju w każdej dziedzinie i fundamentem postępu gospodarczego, środowiskowego i społecznego, w obliczu których stoją sektor rolnictwa i obszary wiejskie. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ma za zadanie pełnić funkcje prorozwojowe, stanowiąc skuteczne zaplecze instytucjonalne do realizacji działań służących podniesieniu poziomu polskiego rolnictwa i poprawie jakości życia na obszarach wiejskich. Wartość dodana ma być realizowana przez wspieranie i wdrażanie innowacji w rolnictwie, które będą ukierunkowane na poprawę konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych, integrację producentów i skracanie

łańcucha żywnościowego oraz bardziej sprawiedliwy podział wartości w tym łańcuchu. KOWR będzie uczestniczył m.in. w realizacji projektów wynikających ze „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”. Dla przykładu, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jako lider (w konsorcjum z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB oraz Instytutem Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego) realizuje projekt strategiczny pn. „Platforma żywnościowa”. Celem projektu jest utworzenie transparentnej formy handlu pozwalającej nabywcom na zaopatrywanie się na rynku polskim w towary rolne. Ponadto nasza instytucja, jako jeden z konsorcjantów, będzie także zaangażowana w realizację projektu pn. „Opracowanie systemu monitorowania marmowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności”.

W celu inicjowania działań rynkowych i podejmowania inwestycji służących całemu polskiemu rolnictwu KOWR będzie współtworzył Narodowy Holding Spożywczy. Będzie odpowiedzialny za wspieranie i rozwój rynków oraz szukanie nowych możliwości eksportu żywności zgodnie z „Planem dla Wsi” przyjętym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zadaniem KOWR, na które będę kładł szczególny nacisk, jest wprowadzenie systemowego modelu promocji polskiej żywności w kraju i za granicą. W tym roku zorganizowano m.in. udział przedsiębiorców w 14 zagranicznych misjach i targach handlowych, a do końca roku kalendarzowego planowane jest uczestnictwo w 10 kolejnych. W trakcie tych wydarzeń polskie firmy mają okazję zaprezentować swoje produkty na wspólnym stoisku narodowym pod hasłem „Poland tastes good”, a ich przedstawiciele uczestniczą w rozmowach biznesowych. KOWR wspiera przedsiębiorców na każdym etapie udziału

w danym wydarzeniu: poczynawszy od transportu, a skończywszy na organizacji konkretnych spotkań biznesowych. Przedsiębiorcy chętnie korzystają ze wsparcia KOWR i cenią sobie tę formę współpracy. W 2018 r. wspieramy również realizację 11 branżowych programów promocyjno-informacyjnych w 20 krajach na 4 kontynentach. Chciałbym wyjść naprzeciw oczekiwaniom beneficjentów i zaproponować kilka nowych rozwiązań w obszarze promocji polskiej żywności, które będą korzystne dla ich przedsięwzięć biznesowych. Mam nadzieję, że rozwiązania te zostaną wdrożone w najbliższym czasie. W związku z poszukiwaniem nowych rynków zbytu z roku na rok oferta zagranicznych targów i misji handlowych się poszerza, dlatego jednym z moich podstawowych celów jest zwiększenie działań na rynkach zagranicznych.

Na rodzimym rynku polskie produkty rolno-spożywcze są od kilku lat promowane pod hasłem „Polska smakuje”. Początkowo był to slogan promocyjny, dzisiaj jest to marka polskiej żywności, z którą identyfikują się nasi przedsiębiorcy. Powstała również strona www.polskasmakuje.pl i dodatkowo aplikacja mobilna „Polska smakuje”. Mają one na celu z jednej strony wspierać polskich producentów żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości, z drugiej zaś – pomóc konsumentom zainteresowanym produktami wysokiej jakości w znalezieniu ich w najbliższej okolicy. Aplikacja jest udoskonalana. Chciałbym rozwijać jej działanie, aby pozwoliła konsumentom docierać do smacznej i dobrej jakościowo żywności z Polski. Ponadto – w celu wspierania marketingu rolnego i wzrostu spożycia polskich produktów rolno-spożywczych – KOWR będzie kontynuował obsługę branżowych funduszy promocji.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa administruje również działaniami interwencyjnymi na rynkach rolnych w ramach wspólnej polityki rolnej, w tym delegowanymi przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Działania te są podejmowane w celu przeciwdziałania niestabilnej sytuacji na rynkach rolnych, zapewnienia równowagi rynkowej oraz rozwoju produkcji rolnej. Kierowana przeze mnie instytucja administruje również mechanizmami WPR w ramach regulacji handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi, umożliwiając przedsiębiorcom uczestniczenie w światowym obrocie tymi produktami. W ramach transferu wiedzy istotnym zadaniem KOWR, wspomagającym podejmowanie decyzji przez producentów rolnych, są analizy rynków rolno-żywnościowych.

Niezmiernie ważna ze społecznego punktu widzenia jest realizacja przez KOWR Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa wspierającego osoby najuboższe. KOWR będzie się nadal bardzo mocno angażował w te działania.

Duże znaczenie ma dla mnie realizacja „Programu dla szkół”, którego celem jest kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych wśród uczniów. Nasze działania są

skoncentrowane na najmłodszych uczniach, ponieważ w tym okresie życia naszych dzieci kształtują się nawyki żywieniowe, które utrzymują się przez całe dorosłe życie.

Do istotnych zadań KOWR należy gospodarowanie nieruchomościami Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Rozdysponowanie państwowych gruntów odbywa się poprzez dzierżawę i sprzedaż. Obecnie dzierżawa jest podstawową formą rozdysponowania państwowej ziemi rolnej, szczególnie na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych. Poprzez możliwość oddania w długoletnią dzierżawę gruntów KOWR przyczynia się do poprawy struktury obszarowej i rozwoju gospodarstw rodzinnych. W tym zakresie jest kilka istotnych spraw do rozwiązania, chociażby kwestia gospodarstw towarowych, które wyłączały tzw. 30% dzierżawionych gruntów i obecnie ubiegają się o przedłużenie umów dzierżawy. Ważne jest, aby ziemia służyła produkcji żywności i dawała możliwość godnego utrzymania rodzinom rolniczym.

Równie kluczową kwestią jest analiza działalności spółek o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Podmioty te – oprócz zadań biznesowych – realizują zadania z zakresu hodowli roślin i zwierząt. Należy pamiętać, że aby wyhodować nową odmianę zbóż, potrzebne są lata badań i doświadczeń, co generuje ogromne koszty, które spółki muszą samodzielnie pokryć. To właśnie KOWR powinien inicjować badania naukowe związane z hodowlą roślin uprawnych i hodowlą zwierząt gospodarskich, a także upowszechniać osiągnięcia nadzorowanych spółek w tym zakresie. Ponadto KOWR zajmuje się wdrażaniem i monitorowaniem koncepcji i modeli funkcjonowania tychże spółek oraz programów hodowli poszczególnych gatunków roślin i zwierząt. Jednakże, mając na uwadze fakt, że spółki strategiczne odgrywają wiodącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego w polskim rolnictwie poprzez dostarczanie rolnikom nowych odmian roślin oraz kolejnych pokoleń zwierząt hodowlanych, konieczne wydaje się wzmocnienie roli spółek w zakresie realizacji zadań hodowlanych.

Dzięki pracy w Oddziale Terenowym Agencji Rynku Rolnego, a następnie Oddziale Terenowym Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa dobrze znam tę instytucję i jej zadania. Wiem, jakie są oczekiwania producentów i przedsiębiorców rolnych. KOWR w znacznie większym stopniu niż dotychczas będzie wspierał rolników i pomagał w rozwiązywaniu ich problemów. Jestem przekonany, że doświadczenia wyniesione z pracy z beneficjentami przyczynią się do wypracowania najefektywniejszych pomysłów zarówno w sferze wdrażania nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie, jak i zwiększenia konkurencyjności, a także dotarcia do konsumenta. Będę dążył do tego, żeby w nieodległej perspektywie rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy stały się jednym z filarów polskiej innowacyjności.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w 2017 r.

Zakres działań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa obejmuje: promocję produktów rolno-spożywczych w kraju i za granicą, wspieranie rynków rolnych i łańcucha żywnościowego oraz rozwoju obszarów wiejskich i innowacyjności, analizy rynków rolnych i transfer wiedzy na obszarach wiejskich, pomoc żywnościową, wspieranie konsumpcji i propagowanie zdrowych nawyków żywieniowych, zadania w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz gospodarowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa, realizację zadań wynikających z ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, a także nadzór nad spółkami o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa¹ z mocy prawa wstąpił w ogół praw i obowiązków zniesionych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Agencji Rynku Rolnego, z wyjątkiem praw i obowiązków, w które wstąpiła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa². Wobec tego m.in. Zespół Własności Rolnej Skarbu Państwa w całości został powierzony Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa i gospodarowanie nim odbywa się w sposób ciągły³.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, jako agencja wykonawcza, realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, promocji produktów rolno-spożywczych w kraju i za granicą, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich. KOWR wykonywał także zadania inne niż wymienione w ustawie o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, w szczególności zadania delegowane, jeżeli odrębne przepisy tak stanowiły.

1. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest państwową osobą prawną działającą na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 1154), która weszła w życie z dniem 1 września 2017 r. na mocy ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 624, z późn. zm.), oraz statutu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa nadanego rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 kwietnia 2017 r. Charakteryzując działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w 2017 r., uwzględniono również zadania zrealizowane przez zniesione ARR i ANR (w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2017 r.) oraz przez nowo powstały KOWR (w okresie od 1 września do 31 grudnia 2017 r.) w formie ciągłej, tj. za cały 2017 r.

2. Stosownie do treści art. 46 ust. 1 i 2 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 624, z późn. zm.).

3. Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r., Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 624, z późn. zm.).

Do zadań KOWR w 2017 r. należała realizacja działań w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP) dotyczących głównie prywatyzacji mienia rolnego Skarbu Państwa oraz realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej państwa. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w Zasobie WRSP znajdowały się nieruchomości o powierzchni 1375 tys. ha. W 2017 r. przeprowadzono 36,4 tys. przetargów, z tego 28,3 tys. przetargów na sprzedaż i 8,1 tys. przetargów na dzierżawę. W przetargach tych zaoferowano do nabycia 14,6 tys. ha, a do dzierżawy 46,1 tys. ha. Rozstrzygnięto 4,2 tys. przetargów na sprzedaż 2,3 tys. ha oraz 5,8 tys. przetargów na dzierżawę 40,1 tys. ha.

W 2017 r. sprzedano 4,1 tys. ha nieruchomości Zasobu WRSP. Najwyższe średnie ceny za 1 ha uzyskano w woj. wielkopolskim (60,3 tys. zł/ha) i kujawsko-pomorskim (54,6 tys. zł/ha). W transakcjach sprzedaży gruntów rolnych uzyskano średnią cenę w wysokości 31,06 tys. zł/ha. Równolegle prowadzona była sprzedaż gruntów o charakterze inwestycyjnym. W 2017 r. powierzchnia sprzedaży gruntów nierolnych wyniosła 591 ha (dokonano 926 transakcji sprzedaży). Średnia cena sprzedaży gruntów wyniosła 348,6 tys. zł/ha.

W 2017 r. wydierżawiono ogółem prawie 53 tys. ha na podstawie 5,8 tys. zawartych umów. Czynnosc za 1 ha gruntów wynosił 7,7 dt pszenicy. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w dzierżawie znajdowały się nieruchomości Zasobu WRSP o powierzchni 1034 tys. ha, tj. o ponad 12 tys. ha więcej niż na koniec grudnia 2016 r.

Na 31 grudnia 2017 r. w ogólnej powierzchni gruntów Zasobu WRSP pozostawało do rozdysponowania 214,3 tys. ha, tj. o 20,9 tys. ha mniej niż na koniec 2016 r.

W 2017 r. udzielono również bezwrotnej pomocy finansowej w kwocie 29,7 mln zł gminom i spółdzielniom mieszkaniowym na doprowadzenie mienia nieodpłatnie przekazanego tym jednostkom do stanu technicznego umożliwiającego jego sprawną eksploatację, a także działalność wydawniczą, prowadzenie badań naukowych, organizację szkoleń, konferencji, seminariów i konkursów.

Realizowano również zadania określone w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego związane z: poprawą struktury obszarowej rodzinnych gospodarstw rolnych, przeciwdziałaniem nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych oraz zapewnieniem prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych przez osoby

Zakres działań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Źródło: opracowano w Biurze Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

o odpowiednich kwalifikacjach. Dotyczyły one głównie nieruchomości rolnych na rynku prywatnym. Od stycznia do sierpnia 2017 r. do OT ANR wpłynęło m.in. 11,6 tys. wniosków o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnych. Wydano łącznie 9,3 tys. decyzji administracyjnych, które dotyczyły nieruchomości rolnych o powierzchni 28,8 tys. ha. Natomiast od września do grudnia 2017 r. do OT KOWR wpłynęło 6,1 tys. wniosków o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnych dla nieruchomości rolnych o powierzchni 16,9 tys. ha. Wydano 5,8 tys. decyzji administracyjnych, które dotyczyły 15,6 tys. ha.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa na dzień 31 grudnia 2017 r. wykonywał także prawo własności w stosunku do 42 spółek, z tego: 41 spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej⁴, a także do spółki ELEWARR przede wszystkim świadczącej usługi skupu, przechowywania i suszenia zbóż.

Na koniec 2017 r. spółki hodowlane dysponowały powierzchnią gruntów własnych wynoszącą 4,87 tys. ha oraz dzierżawiły grunty o powierzchni 108,1 tys. ha. Łączna nominalna wartość udziałów w spółkach, zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym, wyniosła 664,2 mln zł. Majątek spółek w 2017 r. wyniósł 2,1 mld zł i wzrósł o 3,5% w stosunku do 2016 r. Łączny wynik finansowy netto za 2017 r. osiągnął wartość 49 mln zł i był o 60,4% wyższy od ubiegłorocznego.

W efekcie przeprowadzonej w 2017 r. konsolidacji spółka ELEWARR nabyła od pozostałych wspólników pakietu udziałów w kapitale zakładowym Elewator w Koronowie Sp. z o.o., które pozwoliły jej uzyskać status jedyne go wspólnika tej spółki oraz zwiększyć potencjał ekonomiczny i przechowalniczy grupy kapitałowej ELEWARR.

W celu przeciwdziałania niestabilnej sytuacji na rynku mleka realizowano uruchomiony przez KE zakup oraz sprzedaż odtuszczonego mleka w proszku. Wpłynęło 110 wniosków o interwencyjny zakup 4,7 tys. ton OMP. Zawarto i zrealizowano 91 umów na interwencyjny zakup 3,9 tys. ton OMP. W okresie styczeń–sierpień 2017 r. wydatki z tytułu zakupów i przechowywania OMP wyniosły 11 mln zł netto. W okresie wrzesień–grudzień 2017 r. KOWR wystawił agencji płatniczej (ARIMR) zlecenia płatności z tytułu zakupów i przechowywania OMP w wysokości 23,5 mln zł netto. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. KOWR posiadał w 16 magazynach 39 tys. ton OMP (zakupionego w latach 2015–2017).

W 2017 r. kontynuowano realizację mechanizmów uruchomionych przez Komisję Europejską w związku z wprowadzeniem rosyjskiego embarga oraz z innymi sytuacjami kryzysowymi. W ramach realizacji piątej transzy nadzwyczaj-

nego wsparcia producentów owoców i warzyw do końca sierpnia 2017 r. złożono 15,8 tys. powiadomień i 11,4 tys. wniosków o przyznanie wsparcia, wypłacono 161,3 mln zł do około 92 tys. ton produktów (głównie jabłek). W zakresie realizacji pomocy na ograniczenie produkcji mleka do końca sierpnia 2017 r. wydano 3,4 tys. decyzji o przyznaniu wsparcia na ograniczenie produkcji o 37,7 mln kg mleka i wypłacono z tego tytułu 22,5 mln zł. Realizując nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych, do końca sierpnia 2017 r. wypłacono 95,8 mln zł, a w zakresie nadzwyczajnych środków wspierania rynku wieprzowiny w Polsce – 0,5 mln zł (po 50% z budżetu unijnego i krajowego) w ramach rozliczenia 97 wniosków od producentów świń.

W celu wsparcia dla produkcji rolniczej ukierunkowanej na uzyskanie wysokich plonów oraz produkcji żywności wysokiej jakości, a także upowszechniania postępu biologicznego w rolnictwie i jego wykorzystania do podniesienia jakości i efektywności produktów roślinnych, w 2017 r. KOWR wypłacił producentom rolnym 102,9 mln zł do 954,5 tys. ha obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy *de minimis* w rolnictwie.

4. Ze względu na wiodący kierunek hodowli, rodzaj prowadzonych prac hodowlanych wydzielono 3 grupy spółek – hodowli roślin (8 spółek), hodowli zwierząt (19), hodowli koni i stadła ogierów (14).

W 2017 r. kontynuowano udzielanie pomocy finansowej w sektorze pszczelarskim, służącej poprawie warunków produkcji i zbytu miodu oraz jakości produktów pszczelich, zgodnie z zatwierdzonym przez KE Krajowym Programem Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce. W sezonie pszczelarskim 2016/2017 do realizacji przyjęto 388 projektów i wypłacono beneficjentom 24,9 mln zł (po 50% z budżetu unijnego i krajowego), rozliczając 365 wniosków o refundację kosztów.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa monitorował i kontrolował oraz prowadził sprawozdawczość (m.in. dla Komisji Europejskiej i MRIRW) na rynkach: mleka i produktów mlecznych, wina, cukru oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii. Monitorowany był rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych, produkcja biopłynów oraz produkcja biogazu rolniczego, a także prowadzono ewidencję mikroinstalacji biogazu rolniczego i gromadzono informacje o infrastrukturze energetycznej służącej do wytwarzania biokomponentów oraz energii elektrycznej z biogazu rolniczego. Na 31 grudnia 2017 r. w rejestrze wytwórców biogazu rolniczego było ujętych 96 biogazowni rolniczych należących do 86 podmiotów.

Od grudnia 2017 r. powierzono KOWR zadania dotyczące monitorowania krajowej uprawy tytoniu oraz pro-

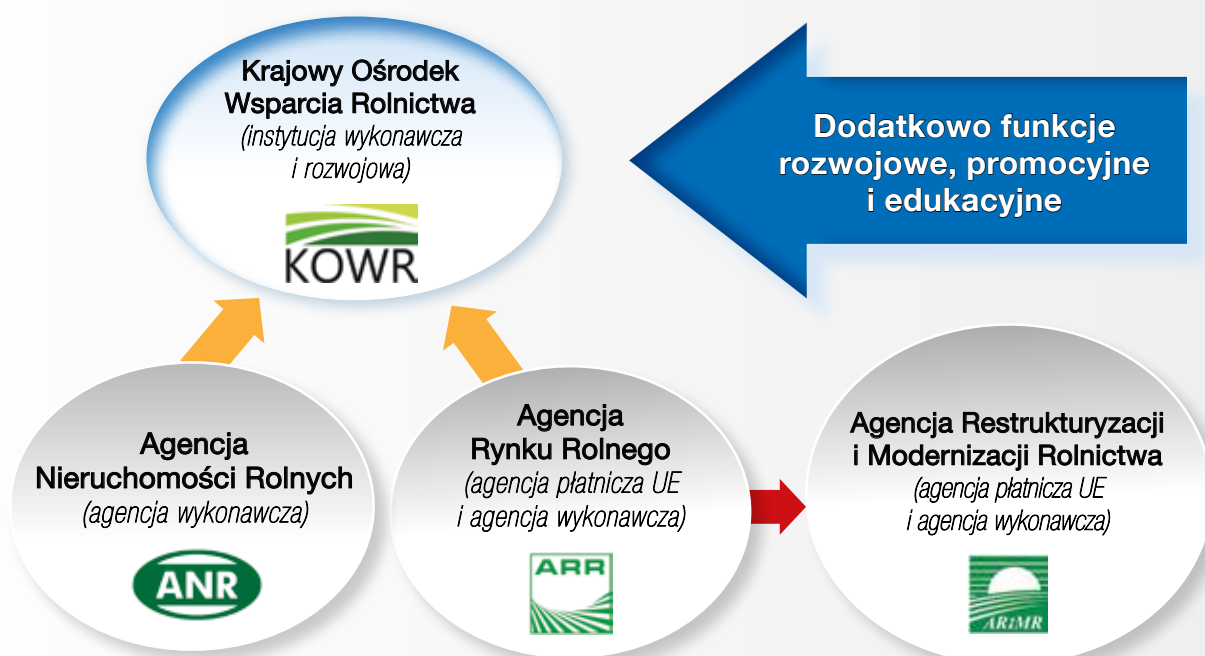
dukcji i zbytu surowca tytoniowego, a także sprawowania nadzoru nad tymi uprawami. Mechanizm ma na celu m.in. wyeliminowanie nielegalnego obrotu surowcem tytoniowym oraz nielegalnej produkcji i obrotu wyrobami tytoniowymi. W 2017 r. trwały prace wdrożeniowe w zakresie tego mechanizmu.

Kontynuowano realizację działań kontrolnych dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych.

W zakresie realizacji mechanizmów regulujących handel zagraniczny z krajami spoza UE w 2017 r. wydano i rozliczono 1,2 tys. pozwoleń/wyciągów z pozwoleń na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych z/do krajów pozaunijnych.

Od roku szkolnego 2017/2018 rozpoczęto realizację „Programu dla szkół”, który wspiera konsumpcję owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych oraz propaguje wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe. Dzieciom udostępniono 307 mln porcji owocowo-warzywnych oraz mlecznych. W I semestrze roku szkolnego 2017/2018 w programie uczestniczyło około 12,6 tys. szkół podstawowych oraz około 1,8 mln dzieci z klas I-V szkół podstawowych, które stanowiły około 92% dzieci z tych klas w całej Polsce. OT KOWR wystawiły dla agencji

Nowe ramy instytucjonalnego wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce od 1 września 2017 r.

Źródło: opracowano w Biurze Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

płatniczej (ARIMR) 245 zleceń płatności na łączną kwotę 18,3 mln zł. Prowadzono również końcowe rozliczenie programów „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Mleko w szkole”.

W 2017 r. prowadzono także działania związane z uznawaniem, kontrolowaniem i funkcjonowaniem grup producentów i ich związków oraz organizacji producentów i ich zrzeszeń, a także obsługą programów operacyjnych uznanych organizacji producentów owoców i warzyw, które to działania od 1 września 2017 r. zostały przekazane do ARIMR.

Jednym z kluczowych zadań KOWR w 2017 r. było wspieranie rozwoju polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych oraz promocja i zwiększanie konkurencyjności polskiej żywności w kraju i na świecie. W „Strategii promocji żywności Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi” KOWR został główną instytucją wdrażającą instrumenty polityki promocji w sektorze rolno-spożywczym. Zgodnie z zapisami ustawowymi KOWR uczestniczył w realizacji działań wspierających promocję produktów rolno-spożywczych, prowadząc je w kilku obszarach. Kontynuowano udzielanie wsparcia finansowego organizacjom branżowym i/lub międzybranżowym w ramach realizacji 13 programów promocyjnych i/lub informacyjnych na 5 kontynentach (w tym 11 programów w okresie wrzesień–grudzień 2017 r.). Łącznie w 2017 r. organizacje branżowe złożyły 41 wniosków o dopłaty, wobec tego w okresie styczeń–sierpień 2017 r. wypłacono 24,7 mln zł netto, a w okresie wrzesień–grudzień 2017 r. KOWR wystawił zlecenia płatności dla agencji płatniczej (ARIMR) na 12,4 mln zł netto.

W ramach wspierania rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą zrealizowano z udziałem polskich przedsiębiorców 16 misji handlowych połączonych z udziałem w targach w następujących krajach: Japonia, Algieria, Chiny, Iran, Tajwan, RPA, Wietnam, Hongkong, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Arabia Saudyjska, Niemcy i Białoruś. KOWR zorganizował również spotkania biznesowe i przyjazdowe misje gospodarcze importerów, dystrybutorów i przedstawicieli zagranicznych sieci handlowych zainteresowanych polskim rynkiem

produktów rolno-spożywczych dla przedstawicieli z: Chin, Wietnamu, ZEA i Kataru.

Kontynuowano realizację branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych na rynkach 7 krajów, tj.: w Chinach, Indiach, Wietnamie, Republice Południowej Afryki, Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz we Francji i w Niemczech. KOWR zorganizował m.in. stoiska informacyjne wraz z pokazami kulinarnymi podczas międzynarodowych targów rolno-spożywczych.

W celu budowania patriotyzmu konsumenckiego oraz zwiększenia liczby konsumentów żywności wysokiej jakości, tradycyjnej i ekologicznej KOWR prowadził intensywne działania na poziomie ogólnopolskim i regionalnym, mające na celu promowanie produktów rolnych i żywnościowych, metod ich produkcji, a także systemów jakości. KOWR m.in. organizował spotkania, warsztaty, wykłady i prezentacje służące podnoszeniu wiedzy oraz kompetencji producentów żywności i rolników w zakresie skutecznego

dotarcia do klientów oraz nowoczesnych działań promocyjnych. Stworzono stronę internetową „Strefa Inspiracji KOWR” oraz prowadzono prace usprawniające i rozwojowe strony internetowej www.polskasmakuje.pl i aplikacji mobilnej Polska Smakuje.

W celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia oraz wzmocnienia wizerunku polskich produktów rolno-spożywczych KOWR kontynuował w 2017 r. obsługę 9 branżowych funduszy promocji produktów rolno-żywnościowych. Łączne wpływy na rachunki funduszy wyniosły 55 mln zł, a wydatki na działania finansowane i/lub współfinansowane z funduszy promocji – 44,7 mln zł. Wydano 583 decyzje w sprawie udzielenia i wypłaty wsparcia.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 wspierane były przystępowanie do systemów jakości przez producentów rolnych oraz inicjatywy informacyjne i promocyjne realizowane przez grupy producentów na rynku wewnętrznym w zakresie certyfikowanych produktów żywnościowych wysokiej jakości.

Do zadań KOWR należą również działania innowacyjne zorientowane na rozwój następujących obszarów: rolnictwo, przemysł spożywczy, odnawialne źródła energii oraz

obszary wiejskie. W 2017 r. podpisano umowę konsorcjum w celu złożenia wniosku do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o dofinansowanie projektu strategicznego „Platforma żywnościowa”, przygotowano wkład merytoryczny do złożonego wniosku o dofinansowanie opracowania systemu monitorowania marmowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności, podjęto współpracę w sprawie udziału w realizacji projektu „Centrum Analiz Przestrzennych Administracji Publicznej” w celu wsparcia zarządzania Zasobem WRSP, przystąpiono do „Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i obszarach wiejskich” oraz opracowano założenia dotyczące utworzenia i funkcjonowania Funduszu Innowacji i Rozwoju w sektorze rolno-spożywczym w Polsce.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wykonywał również w 2017 r. zadania w ramach realizacji niezwykle ważnego ze społecznego punktu widzenia Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020. Ma on na celu dystrybucję żywności wśród najuboższych osób w kraju. Za dostarczone artykuły spożywcze, dofinansowanie projektu z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz na dofinansowanie projektów z tytułu kosztów środków towarzyszących wypłacono łącznie 323,2 mln zł. W ramach realizacji Podprogramu 2016 najuboższemu przekazano ponad 65 tys. ton artykułów spożywczych w postaci paczek żywnościowych i posiłków. Łącznie rozdysponowano ponad 7,1 mln paczek oraz ponad 2,42 mln posiłków, a pomoc żywnościową otrzymało ogółem 1,32 mln osób. W 2017 r. rozpoczęto realizację kolejnego podprogramu.

Ustawowym zadaniem KOWR było również gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji dotyczących rynków produktów rolno-żywnościowych, a także opracowywanie i upowszechnianie informacji związanych z realizacją mechanizmów polityki rolnej. Sporządzano cykliczne prognozy i analizy dotyczące sytuacji na podstawowych

rynkach rolnych, które są udostępniane na stronie internetowej KOWR w zakładce „Analiza”.

Podsumowując, w zakresie gospodarki finansowej Zasobu WRSP w 2017 r. osiągnięto wpływy w wysokości 1566 mln zł, głównie w wyniku sprzedaży mienia Zasobu. W ramach realizacji mechanizmów wspólnej polityki rolnej i krajowych wypłacono 668,9 mln zł, z funduszy promocji produktów rolno-spożywczych – 44,7 mln zł, a w związku z realizacją zadań w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa – 323,2 mln zł.

Ocena działalności w 2017 r. przez instytucje kontroli zewnętrznej była pozytywna. Zespół audytowy, składający się z przedstawicieli Ministerstwa Finansów oraz kontrolerów Urzędów Kontroli Skarbowej, przeprowadził coroczny audyt certyfikacyjny za rok finansowy EFRG 2017 (za okres od 16 października 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r.).

Po zakończonym audycie otrzymano opinię w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz opinię w sprawie deklaracji zarządczej – obydwie „bez zastrzeżeń”.

W wyniku kontroli wykonania planów finansowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w wystąpieniu pokontrolnym Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2017 r. KOWR oraz Zasobu WRSP. Koszty KOWR zostały poniesione zgodnie z obowiązującym prawem, celowo i gospodarnie. W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

Więcej informacji na stronie www.kowr.gov.pl.

Marzena Trajer
Dyrektor Biura Analiz i Strategii KOWR

Platforma żywnościowa

– projekt realizowany przez KOWR

Zapewnienie łatwego i bezpośredniego dostępu krajowym uczestnikom rynku do zorganizowanych form obrotu towarowego będzie sprzyjać poprawie relacji w ramach łańcucha marketingowego, w tym jego skróceniu oraz ułatwieniu nawiązywania kontaktów handlowych pomiędzy podmiotami krajowymi a importerami. Przykładem takiego rozwiązania jest elektroniczna platforma sprzedażowa produktów rolno-spożywczych.

Ujednoczenie oferty sprzedaży oraz dobra organizacja eksporterów są gwarancją stabilności i jakości dostaw produktów rolno-spożywczych. Są one niezbędne, aby polscy producenci mogli konkurować z producentami z innych państw UE oraz z państw trzecich w Chinach, Indiach czy na rynkach afrykańskich. Konieczne jest też zwiększenie wielkości partii jednorodnych produktów jednorazowo oferowanych zagranicznym odbiorcom. Potrzebę rozwoju handlu z wykorzystaniem instrumentów oferowanych przez instytucje rynku zorganizowanego zgłaszają producenci, a także krajowe organizacje sektora rolnego.

W Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa trwają prace nad stworzeniem rozwiązań umożliwiających uruchomienie elektronicznej platformy handlowej przez podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu instrumentami finansowymi oraz towarami giełdowymi. Opracowanie

i wdrożenie platformy jest przedmiotem innowacyjnego projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju pn. „Platforma żywnościowa”. Jest to projekt ujęty w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”.

Prace nad projektem prowadzone są w ramach powołanego w tym celu konsorcjum, w skład którego wchodzi: Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa – lider projektu, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy oraz Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. W. Dąbrowskiego. Uruchomienie projektu nastąpiło 1 czerwca br., natomiast jego realizację, w ramach siedmiu zadań szczegółowych, zaplanowano na 25 miesięcy.

Prace dotyczące pierwszego zadania prowadzone są głównie przez ww. instytuty naukowe, które przeprowadzają następujące badania:

- analizę funkcjonowania wiodących platform zorganizowanego handlu produktami rolno-spożywczymi działających w formule rynku SPOT (w którym transakcje realizowane są najpóźniej w drugim dniu roboczym od momentu ich zlecenia) lub w formule rynku terminowego (gdzie przedmiotem obrotu są kontrakty na transakcje, które zostaną wykonane w ściśle określonym terminie w przyszłości);
- określenie potencjału rynku rolno-spożywczego w Polsce i jego zagospodarowanie w obrocie towarami rolno-spożywczymi z wykorzystaniem kontraktów typu SPOT oraz terminowych;
- identyfikację produktów, które powinny być przedmiotem obrotu;
- rekomendacje dotyczące minimalnych parametrów jakościowych i klasyfikacji produktów;
- wypracowanie propozycji dotyczących metod próbobrania i oznaczania jakości, niezbędnego wyposażenia wykorzystywanego do oceny jakości, znakowania towaru, opakowania i warunków przechowywania;
- określenie zagrożeń wystąpienia substancji skażających dla wybranych produktów.

Kolejne zadania projektowe będą realizowane przez KOWR lub przez wyłonionych, na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych, wykonawców zewnętrznych. W ramach zadania drugiego zostanie przygotowane studium wykonalności, które pozwoli zweryfikować, czy projekt ma dobre podstawy do realizacji, a także pozwoli na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej przedsięwzięcia. Zadanie trzecie będzie skoncentrowane na opracowaniu dokumentów operacyjnych, które będą regulowały zasady działania platformy, niezbędnych do jej wdrożenia w fazie pilotażu. W czwartym zadaniu zostaną zidentyfikowane krajowe ograniczenia prawne w zakresie możliwości oferowania uczestnikom rynku przez platformę żywnościową kontraktów typu SPOT oraz kontraktów terminowych. Wypracowany zostanie projekt rozwiązań prawnych likwidujących zidentyfikowane bariery. W ramach zadania piątego zostaną przetestowane w warunkach rzeczywistych zaprojektowane rozwiązania poprzez oferowanie uczestnikom rynku kontraktów typu SPOT na wybranym w wyniku analiz produkcie. Kolejne zadania obejmą opracowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych dla potencjalnych użytkowników platformy oraz zorganizowanie spotkań informacyjnych, seminariów oraz konferencji szkoleniowych. W ramach tych zadań KOWR będzie odpowiadał m.in. za opracowanie, uruchomienie, aktualizację i utrzymanie strony projektu, przygotowanie i emisję audycji TV, opracowanie materiałów informacyjno-promocyjnych

oraz przeszkolenie potencjalnych użytkowników platformy żywnościowej, tj.: producentów i eksporterów, a także przedstawicieli innych grup docelowych.

Istotnym aspektem realizacji projektu jest stworzenie systemu, który przyczyni się do wzmocnienia konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego na rynku Unii Europejskiej i światowym. Tworzony model gospodarczy uzupełni istniejące kanały dystrybucji towarów rolno-spożywczych poprzez:

- koncentrację podaży w duże partie o jednolitej jakości, wystandaryzowanym opakowaniu i oznakowaniu,
- wystandaryzowanie umów i zasad handlu w celu stworzenia przejrzystych i atrakcyjnych warunków handlu zachęcających krajowych i zagranicznych kontrahentów do realizacji zakupów towarów rolno-spożywczych w Polsce,
- wyeliminowanie lub istotne ograniczenie ryzyka: cenowego, braku lub nieterminowej dostawy/odbioru towaru, opóźnienia lub braku zapłaty za dostarczony towar, niewłaściwej oceny ilości i jakości towaru będącego w obrocie,
- ograniczenie kosztów transakcyjnych,
- umożliwienie efektywnej prezentacji krajowej oferty towarów rolno-spożywczych oraz jej promocji na rynku UE i krajów trzecich.

W pierwszym etapie platforma będzie działać w formule rynku SPOT, którego pilotażowe uruchomienie dla wybranego produktu nastąpi w ramach niniejszego projektu. W kolejnym etapie rozwoju platformy zostanie dodany komplementarny rynek terminowy. Przyjęte rozwiązania zapewnią bezpieczną, kompleksową obsługę transakcji handlowych.

Nowoczesna gospodarka i globalizacja wymiany handlowej wymuszają współpracę między jej uczestnikami na różnych płaszczyznach działania, w tym w sektorze rolno-spożywczym. Rozwiązanie w oparciu o platformę żywnościową umożliwi sieciowanie różnych podmiotów, co jest nowym źródłem przewagi konkurencyjnej i stanowi potencjał do wdrażania innowacji technicznych, organizacyjnych i marketingowych. W warunkach postępującej liberalizacji polityki rolnej Unii Europejskiej utrzymanie stabilności dochodów w rolnictwie wymaga udostępnienia podmiotom działającym w sektorze rolno-spożywczym narzędzi, za pomocą których będą w stanie koncentrować podaż, zyskiwać przewagę w kontaktach handlowych, a dzięki temu również stabilizować własne dochody. Takim właśnie narzędziem będzie projektowana w ramach konsorcjum platforma żywnościowa.

Michał Wiśniewski
p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Pomoc żywnościowa w liczbach

Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2017 to: 21 produktów żywnościowych, 13 wykonawców dostarczających te produkty w ilości około 69 tys. ton/mln l i łącznej wartości 340,5 mln zł.

21 produktów i 13 różnych wykonawców

W wyniku dwóch przetargów wyłoniono 13 wykonawców, którzy dostarczali następujące artykuły spożywcze: groszek z marchewką, fasolę białą, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kaszę gryczaną, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający, gulasz wieprzowy z warzywami, szynkę drobiową, szynkę wieprzową mieloną, pasztet wieprzowy, filet z makreli w oleju, cukier biały, olej rzepakowy, miód nektarowy wielokwiatowy, kabanosy wieprzowe.

Beneficjent i Instytucja Pośrednicząca

Do 31 sierpnia 2017 roku funkcję Beneficjenta i Instytucji Pośredniczącej w programie pełniła Agencja Rynku Rolnego (ARR). Od 1 września 2017 r. realizację tych zadań kontynuuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, który m.in. prowadzi rozliczenia umów na dostawy artykułów spożywczych do organizacji partnerskich oraz realizuje płatności na rzecz wykonawców.

Cztery ogólnopolskie organizacje partnerskie

W programie uczestniczą organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym (OPO) wyłonione przez

MRPIPS w drodze konkursu. Na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zawartej przez poszczególne OPO z Instytucją Pośredniczącą (Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa) otrzymane artykuły spożywcze były dystrybuowane wśród osób najbardziej potrzebujących za pośrednictwem organizacji partnerskich regionalnych (OPR) oraz organizacji partnerskich lokalnych (OPL). Ponadto w ramach ww. umów OPO realizowały działania towarzyszące, których celem jest m.in. włączenie społeczne i zwiększenie aktywności w życiu społeczności lokalnej.

OPO na realizację zadań otrzymują w formie ryczałtu dofinansowanie z tytułu kosztów administracyjnych, transportu i magazynowania oraz z tytułu kosztów środków towarzyszących, każde w wysokości do 5% wartości artykułów spożywczych planowanych do dostarczenia do danej OPO w danym podprogramie. W ramach Podprogramu 2017 OPO otrzymują dofinansowanie w łącznej kwocie ponad 34,05 mln zł. OPO zaplanowały, że pomoc żywnościowa, w formie paczek i posiłków, zostanie przekazana do 1,346 mln osób za pośrednictwem ponad 2,4 tys. organizacji partnerskich (regionalnych i lokalnych). Ponadto planowano przeprowadzenie blisko 8 tys. działań towarzyszących, którymi planowano objąć ponad 140 tys. osób.

Dwa postępowania przetargowe

Na zakup żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2017 przeznaczono ponad 354 mln zł. AFR przeprowadziła I postępowanie przetargowe na dostawę 19 rodzajów artykułów spożywczych. Postępowanie przetargowe zostało rozstrzygnięte we wszystkich zadaniach częściowych na łączną ilość ponad 67 tys. ton artykułów spożywczych o wartości ok. 319,9 mln zł. Umowy z wykonawcami zostały zawarte w sierpniu 2017 r. Dostawy z I postępowania rozpoczęły się w sierpniu 2017 r. i zakończyły się w maju 2018 r., z wyjątkiem dostaw sera podpuszczkowego dojrzewającego, które rozpoczęły się od listopada 2017 r. i zakończyły się w marcu 2018 r.

Kwota oszczędności powstała po rozstrzygnięciu I postępowania przetargowego, zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej (MRPIS) z dnia 13 września 2017 r., została przeznaczona na:

- aneksowanie przez KOWR umów z wybranymi w wyniku procedury przetargowej wykonawcami i z OPO w oparciu o zapis art. 144 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, z późn. zm.), w celu zwiększenia ilości i wartości dostarczonych artykułów spożywczych. KOWR zawarł 17 aneksów z wykonawcami wybranymi w I postępowaniu przetargowym, zwiększających ilości i wartości artykułów spożywczych. W ramach zawartych aneksów wartość artykułów spożywczych została zwiększona łącznie o ok. 3,2 mln zł;
- zakup przez KOWR dodatkowych artykułów spożywczych w ramach II postępowania przetargowego w Podprogramie 2017 (tj. kabanosów wieprzowych oraz miodu nektarowego wielokwiatowego). Umowy z wybranymi wykonawcami zostały zawarte w lutym 2018 r. Łącznie na realizację dostaw miodu i kabanosów zostało przeznaczonych ok. 17,4 mln zł. Dostawy były realizowane w okresie luty–marzec 2018 r.

Rozpoczęcie działań w ramach Podprogramu 2018

W czerwcu 2018 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa ogłosił pierwszy z dwóch planowanych przetargów na dostawy artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich. W ramach I przetargu przewidziana jest dostawa ok. 59 tys. ton artykułów spożywczych o wartości ponad 300 mln zł brutto. Przedmiotem zamówienia jest dostawa 17 rodzajów artykułów spożywczych: groszku z marchewką, fasoli białej, koncentratu pomidorowego, buraczków wiórków, powideł śliwkowych, makaronu jajecznego, makaronu kukurydzianego bezglutenowego, kaszy gryczanej, herbatników maślanych, mleka UHT, sera podpuszczkowego dojrzewającego, szynki drobiowej, szynki wieprzowej mielonej, pasztetu wieprzowego, filetu z makreli w oleju, cukru białego, oleju rzepakowego. Dostawy artykułów spożywczych będą realizowane do 126 magazynów OPR wskazanych przez OPO.

O Programie

Instytucją Zarządzającą w tym programie jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Natomiast Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest Beneficjentem i Instytucją Pośredniczącą. Jako beneficjent jest odpowiedzialny za przygotowanie i przeprowadzanie przetargów na dostawy artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich na podstawie Wytycznych Instytucji Zarządzającej wydawanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Natomiast jako Instytucja Pośrednicząca odpowiada za nadzór nad dostawami żywności przez wykonawców oraz nad dystrybucją żywności i działaniami na rzecz włączenia społecznego realizowanymi przez organizacje partnerskie.

Edyta Zalewska

Dyrektor Departamentu Wspierania Konsumpcji KOWR

DYSTRYBUCJA ŻYWNOCI W RAMACH PO PŻ

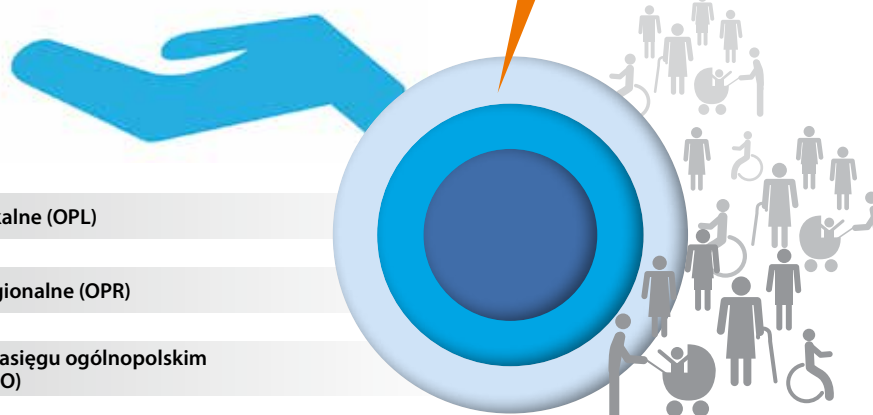
organizacje partnerskie lokalne (OPL)

organizacje partnerskie regionalne (OPR)

organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim
lub ponadregionalnym (OPO)

Rolę Instytucji Zarządzającej (IZ) programem w Polsce pełni Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest Instytucją Pośredniczącą (IP).

Nieruchomości inwestycyjne w ofercie KOWR

Do najważniejszych zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa należy gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. KOWR ma również największą w Europie Środkowo-Wschodniej ofertę nieruchomości inwestycyjnych przeznaczonych na inne cele niż rolne, zgodnie z zapisami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miast i gmin. Są one bardzo atrakcyjne z punktu widzenia rozwoju biznesu.

Nieruchomości te mogą być przeznaczone zarówno pod inwestycje typu „greenfield”, parki technologiczne i przemysłowe, jak i pod centra logistyczne, usługowe, handlowe i biznesowe oraz nowoczesne osiedla mieszkaniowe.

Potencjał nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa dostrzegły międzynarodowe koncerny, które zrealizowały na tych gruntach projekty inwestycyjne. Wśród nich są takie firmy jak: Opel, Toyota, Isuzu, Sharp, LG, Michelin, Electrolux, IKEA, Auchan, Jerónimo Martins, McDonald's, Pittsburgh Glass Works, Viessmann czy Cersanit. Współpraca KOWR z krajowymi i zagranicznymi firmami ma także ważny wymiar społeczny, gdyż w całej Polsce powstają nowe miejsca pracy, co wpływa na poprawę warunków życia lokalnych społeczności.

Dużym atutem nieruchomości oferowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest ich atrakcyjne położenie,

bezpośrednio lub w bliskiej odległości od węzłów komunikacyjnych oraz uregulowany stan prawny. Część nieruchomości wchodzi w skład Specjalnych Stref Ekonomicznych.

Oferta KOWR obejmuje również grunty, które posiadają pokłady użytecznych kopalin, oraz nieruchomości, które kwalifikują się pod budowę elektrowni wiatrowych.

W portfelu KOWR są również obiekty zabytkowe – zespoły dworskie i pałacowo-parkowe.

Dodatkowym atutem nabycia od KOWR obiektów wpisanych do rejestru zabytków jest możliwość uzyskania przez kupującego do 50% obniżki ceny sprzedaży nieruchomości. Obniżka przyznawana jest tym nabywcom nieruchomości zabytkowych, którzy zobowiążą się do wykonania prac renowacyjnych obiektów i wykonają je w wyznaczonym terminie pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków i w uzgodnieniu z nim. Nieruchomości inwestycyjne i zabytkowe sprzedawane są przez KOWR w przetargach licytacyjnych nieograniczonych.

Adam Struziak

Dyrektor Departamentu Gospodarowania Zasobem KOWR

„Program dla szkół”

– synergia działań to podstawa

Uwielbiani przez dzieci Chrumas i jego szkolni przyjaciele powrócili! Zostali bohaterami przygotowanych przez KOWR materiałów edukacyjnych, a „Pamiętnik Chrumasa” jest osią tegorocznej kampanii promującej unijny „Program dla szkół”. Wszystko po to, by skutecznie zmieniać nawyki żywieniowe dzieci i promować wśród nich zdrową dietę, bogatą w owoce i warzywa oraz mleko i produkty mleczne.

„Program dla szkół” to unijny program polegający na dostarczaniu dzieciom uczęszczającym do klas I-V w szkołach podstawowych owoców, warzyw oraz mleka i produktów mlecznych. To kontynuacja dotychczasowych programów „Owoce i warzywa w szkole” i „Mleko w szkole”, które od roku szkolnego 2017/2018 stanowią jedno działanie. Główne zadania Programu polegają na:

- upowszechnianiu wśród dzieci zdrowej diety opartej na owocach, warzywach oraz mleku i jego przetworach,
- zachęcaniu dzieci do wspólnego spożywania posiłków w szkole w specjalnie wyznaczonym czasie.

Dodatkowo szkoły podstawowe uczestniczące w Programie zobowiązane są zrealizować co najmniej dwa działania edukacyjne w semestrze, polegające na organizacji konkretnych zajęć dedykowanych budowaniu zdrowych nawyków żywieniowych. Działania te stanowią, obok udostępniania dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych, jeden z głównych elementów „Programu dla szkół”. Dzięki nim dzieci uczą się zasad zdrowego odżywiania, w szczególności poznają korzyści diety bogatej w owoce, warzywa i produkty mleczne, a także uczą się o ich pochodzeniu, uprawie i produkcji oraz m.in. jak postępować, aby nie marnować żywności.

Ekipa Chrumasa gotuje: pakiet materiałów edukacyjnych dla szkół

Aby wesprzeć szkoły w realizacji ich aktywności wynikających z realizacji Programu, został przygotowany przez

KOWR pakiet materiałów edukacyjnych obejmujący:

- cztery filmy edukacyjne oparte na warsztatach kulinarnych, prowadzonych przez Kucharza Grzegorza Łapanowskiego, dotyczących pór roku wiosna-lato oraz jesień-zima (dwa filmy dla uczniów klas I-III oraz dwa filmy dla uczniów klas IV-V),
- poradnik dla nauczycieli,
- broszurę dla dzieci,
- poradnik dla rodziców,
- instruktaż dla szkół, jak korzystać z ww. pakietu materiałów.

Materiały zostały przygotowane we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwem Zdrowia, Instytutem Żywności i Żywienia oraz Instytutem Matki i Dziecka.

Co ważne, w linii graficznej wszystkich materiałów edukacyjnych wykorzystane zostały postaci z ubiegłorocznej kampanii „Ekipa Chrumasa”, dzięki czemu zyskały atrakcyjny dla dzieci charakter.

„Pamiętnik Chrumasa” – nie tylko dla dzieci

Chociaż „Program dla szkół” jest kontynuacją dwóch realizowanych przez ostatnie 8 lat programów, to jest to nowe działanie, które wymaga popularyzacji zarówno w ramach grupy docelowej, tj. szkół, dzieci i ich rodziców, jak i ogółu społeczeństwa. Dlatego osią tegorocznej kampanii promocyjnej jest blog „Pamiętnik Chrumasa”, który również nawiązuje do ubiegłorocznej kampanii i jest kon-

tynuacją przygód szkolnych przyjaciół, znanych z serialu animowanego „Ekipa Chrumasa”.

W „Pamiętniku Chrumasa” są lokowane wątki informacyjne związane z „Programem dla szkół”, a także materiały uatrakcyjniające zawartość oraz podnoszące popularność bloga, np.: związane m.in. ze zdrowym odżywianiem się (jedzeniem owoców, warzyw oraz mleka i produktów mlecznych), atrakcyjnym serwowaniem posiłków, wspólnym spędzaniem czasu rodziców z dziećmi w kuchni czy celebrowaniem przerwy śniadaniowej w szkole.

Dodatkowo blog został obudowany działaniami promocyjnymi – wzbudzającymi zainteresowanie dzieci – i informacyjnymi – wzbudzającymi zainteresowanie rodziców. Dlatego w ramach kampanii zostały przygotowane filmy krótkometrażowe oraz spoty, książkowy pamiętnik dla dzieci, materiały reklamowe, konferencje prasowe oraz plakat. Działania w mediach, w tym kanałach społecznościowych, są wspomagane działaniami public relations.

Mając na uwadze, że grupami docelowymi są zarówno dzieci, jak i ich rodzice, do współpracy przy realizacji kampanii zostało zaproszonych troje influencerów znanych z sieci. Kampanię wspierają: aktor Adam Fidusiewicz, znany dzieciom z roli Stasia Tarkowskiego w filmie „W pustyni i w puszczy”, Katarzyna Anc-Szczepatek, mama trójki dzieci, autorka bloga parentingowego, oraz Huyen, młoda Wietnamka, prowadząca kanał Emoc Kwadrat. Wszystkich naszych influencerów łączy zamiłowanie do zdrowego stylu życia i odżywiania się, o których mówią w wywiadach udzielonych Chrumasowi. Ten spójny przekaz trafi do głównych grup docelowych: dzieci i ich rodziców.

Program na 5

Ponieważ pierwsze statystyki dot. działania „Programu dla szkół” potwierdzają słuszność i skuteczność tego Programu, wraz ze startem działań edukacyjnych i promocyjnych zorganizowano konferencje prasowe podsumowujące pierwszą edycję „Programu dla szkół”. W 16 miastach wojewódzkich odbyło się 16 konferencji prasowych z udziałem ekspertów w zakresie zdrowego odżywiania, dietetyków oraz przedstawicieli szkół. Konferencja inauguracyjna kampanii odbyła się 18 czerwca w Warszawie w SP nr 75. W pierwszym wydarzeniu wziął udział przedstawiciel dwunastu szkół uczestniczących w „Programie dla szkół” oraz przedstawiciel dziesięciu dostawców. Dyskutowano o realizacji Programu, planach na przyszłość, ale także o tym, jak powinno wyglądać prawidłowo skomponowane drugie śniadanie.

Podczas wszystkich konferencji przypomniano, że budżet Programu w roku szkolnym 2017/2018 wyniósł ok. 237,5 mln złotych, w tym: 117,4 mln z budżetu UE oraz 120,1 mln z budżetu krajowego. W skali całego kraju pro-

dukty dostarczane w ramach Programu dla szkół dotarły do ok. 1,8 mln uczniów klas I–V szkół podstawowych, czyli 92% dzieci z grupy docelowej.

Owoce i warzywa dostarczano do 12 462 szkół podstawowych, a mleko i produkty mleczne – do 12 697 placówek. Łącznie w trakcie całego roku szkolnego 2017/2018 dzieci z klas I–V szkół podstawowych spożyły: 162,38 mln porcji owoców i warzyw oraz 143,68 mln porcji mleka i produktów mlecznych.

Przekazano także informacje o tym, że „Program dla szkół” jest pozytywnie odbierany i oceniany zarówno przez szkoły, jak i młodych konsumentów. Z ankiet przeprowadzonych przez KOWR w 6400 szkołach podstawowych objętych Programem wynika, że:

- 95% dzieci chętnie spożywa produkty owocowo-warzywne;
- 92% dzieci chętnie spożywa produkty mleczne;
- 98% szkół uważa, że porcje owocowo-warzywne są skomponowane prawidłowo;
- 99,5% szkół sprawdza jakość dostarczanych produktów;
- 95% szkół uważa, że częstotliwość dostarczanych produktów jest wystarczająca.

Zdrowie, edukacja, promocja

Podsumowując należy podkreślić, że informacje o „Programie dla szkół” są przekazywane dwutorowo: poprzez działania edukacyjne realizowane przez szkoły podstawowe uczestniczące w Programie i KOWR poprzez przygotowanie kompletu materiałów edukacyjnych, a także poprzez działania promocyjne, w ramach których jest realizowana kampania „Pamiętnik Chrumasa”. Dlatego wszelkie działania te uzupełniają się i przenikają. Dodatkowo, wykorzystując jednolitą linię graficzną dla działań realizowanych przez KOWR uzyskano jednolity i rozpoznawalny przede wszystkim dla dzieci przekaz. Dzięki temu, że ambasadorami Programu zostały animowane i co najważniejsze rozpoznawane i lubiane przez dzieci postaci, skojarzenia wokół jedzenia owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych mają pozytywny i przystępny dla najmłodszych wydźwięk. Ponadto synergia działań ma wpływ na zwiększenie efektywności komunikatu kierowanego do szerokiej grupy odbiorców, jakimi są dzieci, ich rodzice, nauczyciele oraz ogół społeczeństwa.

Wszystkie materiały przygotowane przez KOWR w ramach działań edukacyjnych i promocyjnych są dostępne na stronach:

www.programdlaszkol.org
www.pamietnikchrumasa.pl
www.kowr.gov.pl

*Oprac. Departament Rozwoju Rynku KOWR
Departament Wspierania Konsumpcji KOWR*

Certyfikat w centrum uwagi, czyli dlaczego warto przystąpić do systemu jakości

Rośnie popularność produktów oznaczonych znakiem systemu jakości żywności. Dla konsumentów coraz istotniejsze są walory smakowe i zdrowotne artykułów rolno-żywnościowych czy tradycyjny sposób ich produkcji. Nabywcy są świadomi, że nadzór nad procesem wytwarzania takich produktów gwarantuje spełnianie przez nie wysokich wymagań określonych standardami systemów jakości żywności.

Polski konsument już sprawdził: krajowe produkty są lepsze od zagranicznych i znakomicie wpisują się w nowoczesny styl życia. Jak wynika z badań, dla około 70% Polaków wystarczającą zachętą do zakupu danego produktu jest to, że pochodzi on właśnie z Polski. Chcemy nabywać produkty dobrej jakości. A polscy producenci takie wyroby zapewniają. I to coraz częściej certyfikowane w ramach systemów jakości.

Producencie, jeżeli jeszcze nie przystąpiłeś do systemu jakości, ta publikacja jest dla Ciebie. Przedstawiamy krajowe i unijne systemy, zasady uczestnictwa w nich oraz odpowiadamy na pytania, które mogą się nasunąć.

Co mi daje certyfikat?

Uczestnictwo w systemach jakości przynosi producentom wymierne korzyści: certyfikat pozwala uzyskać wiarygodność i potwierdzenie jakości wyrobów, a w efekcie skuteczniej je promować. Konsument szuka takich produktów, ponieważ wie, że kupując produkty certyfikowane, zyskujemy gwarancję jakości: produkt jest poddawany kontrolom i spełnia ściśle określone standardy produkcji. Żywność certyfikowana jest wytwarzana na bazie rodzimych surowców wysokiej jakości, w sposób tradycyjny, oryginalny, przekazywany z pokolenia na pokolenie, a jednocześnie z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. To jest to, czego nowoczesny konsument dziś szuka.

Zainteresowanie żywnością wytwarzaną tradycyjnymi metodami produkcji i znanym pochodzeniu jest w wielu państwach widoczne już od kilku dekad. Potrzeba konsumentów znalazła odzwierciedlenie w europejskiej wspólnej polityce rolnej, którą śmiało można określić mianem polityki jakości: całe europejskie prawodawstwo zmierza od dawna w kierunku promowania żywności wysokiej jakości. W 1992 roku Unia Europejska

przyjęła serię rozporządzeń, które otaczają szczególną ochroną producentów – często drobnych – wytwarzających żywność, której szczególne cechy związane są z tradycją i ze środowiskiem, w którym powstaje. W celu wyróżnienia tych wyjątkowych produktów stworzono europejski system oznaczeń. Jego główne zadania to informowanie konsumentów, że dany produkt jest wysokiej jakości i ochrona producentów przed nieuczciwymi konkurentami, wypuszczającymi na rynek podróbki.

Produkty tradycyjne i regionalne funkcjonują w krajach unijnych jako specjalna i gwarantowana jakość i są własnością ogólnospołeczną na poziomie lokalnym lub regionalnym. Własnością społeczną w znaczeniu otwartą dla każdego, kto spełnia wymogi postawione przez samych producentów (a często i handlowców), którzy jednocześnie deklarują chęć poddania się dobrowolnej kontroli zapisanej przez nich samych w opisie produktu. Własność społeczna wynika także z historii, tradycji czy specyfiki miejsca, która jest własnością lokalną czy regionalną i jako taka nie może być przywłaszczona przez nikogo. To system ochrony specyficznej jakości i marki.

Systemy i certyfikaty europejskie

Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP) – europejski znak przyznawany produktowi regionalnemu, który swoją wyjątkową jakością zawdzięcza miejscu wytwarzania. Jakość produktu, jego cechy charakterystyczne powinny być głównie lub wyłącznie związane z otoczeniem geograficznym i właściwymi dla niego czynnikami naturalnymi oraz ludzkimi. Wszystkie surowce użyte do jego wyrobu oraz cały proces technologiczny, czyli produkcja, przetwarzanie i przygotowywanie, odbywa się na tym określonym obszarze geograficznym.

Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) – europejski znak przyznawany produktowi regionalnemu wyjątkowej jakości, cieszącemu się uznaniem, o nazwie nawiązującej do miejsca wytwarzania i pod-

kreslającej związek z tym miejscem. Na określonym obszarze może odbywać się jeden z trzech procesów: produkcja, przetwarzanie lub też przygotowywanie produktu.

Gwarantowana Tradycyjna Specjalność – europejski znak przyznawany produktowi, który swój tradycyjny charakter zawdzięcza co najmniej 30-letniej historii wytwarzania. Także jego składniki lub metoda produkcji muszą być tradycyjne. Produkty tradycyjne często pochodzą z konkretnego kraju czy regionu, ale ich renoma sprawia, że produkowane są także w innych krajach.

Dziedzictwo Kulinarne – znak Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarne gwarantujący, że produkt pochodzi z danego regionu. Sieć zreszta restaurato-

rów, przetwórców i rolników z 45 regionów Europy, a jej celem jest promocja regionalnej żywności opartej na lokalnych i tradycyjnych produktach.

Rolnictwo ekologiczne – wspólnotowy system zarządzania gospodarstwem i produkcją żywności łączący najkorzystniejsze dla środowiska praktyki, wysoki stopień różnorodności biologicznej, ochronę zasobów naturalnych oraz stosowanie wysokich standardów dobrostanu zwierząt i metod produkcji. Wyroby są wytwarzane przy użyciu naturalnych substancji i procesów produkcji, a kontrola i certyfikacja są dla konsumenta podstawowym gwarantem, że środki spożywcze wyprodukowane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego i są wolne od zanieczyszczeń, np. pozostałości środków ochrony roślin i hormonów, a podczas ich produkcji nie stosowano nawozów sztucznych i organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

Systemy i certyfikaty krajowe

Integrowana Produkcja – nowoczesny i rozwijający się krajowy system uprawy roślin, który polega na utrzymaniu zrównoważonego postępu technicznego i biologicznego w uprawie, ochronie roślin i ich nawożeniu. Umożliwia uzyskanie plodów rolnych o najwyższych wartościach biologicznych i odżywczych oraz bezpiecznych dla zdrowia ludzi. Dla upraw owoców i warzyw zostały opracowane szczegółowe metodyki integrowanej produkcji.

Szczegółowe informacje na temat przystąpienia i uczestnictwa w systemie IP można

uzyskać w oddziałach PIORIN (www.piorin.gov.pl).

PRODUKT TRADYCYJNY

Lista produktów tradycyjnych – prowadzona przez MRiRW, stworzona w celu identyfikacji i promocji produktów wytworzonych tradycyjnymi metodami. Na listę wpisywane są produkty, których jakość lub wyjątkowe cechy są wynikiem historycznie ugruntowanych metod produkcji, stanowiących element dziedzictwa kulturowego regionu, a stosowanych przez co najmniej 25 lat.

Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ) – oznaczenie, przyznawane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ma pomagać konsumentom w wyborze artykułów rolno-spożywczych spełniających najwyższe kryteria i jakość handlową. Celem zamieszczania znaku jakości PDŻ na opakowaniu jest informacja o wysokiej i stabilnej jakości produktu żywnościowego, doskonałych walorach smakowych i zdrowotnych oraz podnoszenie zaufania konsumenta do tego wyrobu.

Systemy i certyfikaty krajowe

PRODUKT POLSKI

„Produkt polski” – oznakowanie umożliwiające konsumentom wyszukiwanie produktów wytworzonych w Polsce z użyciem polskich surowców. Producent podaje w oznakowaniu środków spożywczych informacje dotyczące krajowego pochodzenia wytwarzanego produktu także w odniesieniu do użytych składników. W produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakali) w ilości do 25% masy tych produktów, jednakże pod warunkiem że składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

Więcej informacji o systemach jakości, trybie aplikowania i certyfikacji znajdują Państwo tutaj: <http://www.minrol.gov.pl/Jakosc-zywnosci>

„Jakość Tradycja” – krajowy system, w którym do produkcji używa się wyłącznie surowców o identyfikowalnym pochodzeniu i niezawierających komponentów GMO. Obejmuje jedynie produkty charakteryzujące się tradycyjnym składem lub sposobem wytwarzania (o 50-letniej historii), szczególną jakością wynikającą z ich tradycyjnego charakteru lub wyrażającą ich tradycyjny charakter. Dodatkowym wymogiem dla roślin i zwierząt jest tradycyjna rasa lub odmiana, której produkcja została zapoczątkowana przed 1956 r.

Więcej informacji znajdują Państwo: <http://www.produktyregionalne.pl/jakosc.html/>.

Pork Quality System (PQS) – system certyfikacji mięsa wieprzowego. Bazuje przede wszystkim na wykorzystaniu odpowiednich ras świń i określonych zasadach żywienia. Jego celem jest wytwarzanie chudego, wykazującego małą zawartość tłuszczu mięsa wieprzowego przy zachowaniu ważnych dla konsumentów i przetwórców parametrów jakości mięsa. Obejmuje etap produkcji pierwotnej, czyli hodowlę i chów, oraz obrót przedubojowy wraz z przetwórstwem. Produkcja odbywa się zgodnie z obowiązującym prawem w zakresie dobrostanu i zdrowia zwierząt i ludzi oraz ochrony środowiska naturalnego.

Szczegółowe informacje na temat przystąpienia do systemu znajdują się na stronie <http://www.wieprzowinapqs.pl/>.

Quality Assurance for Food Products (QAFF) – multiproductowy system gwarantowanej jakości żywności. Obejmuje kulinarne mięso wieprzowe, kulinarne mięso z piersi kurczaka i indyka oraz tuszki i elementy młodej polskiej gęsi owsianej, wędlin drobiowe i wieprzowo-wołowe. Gwarantuje ponadprzeciętną jakość produkowanego mięsa i wędlin.

Szczegółowe informacje na temat przystąpienia do systemu znajdują się na stronach: <http://www.upemi.istnieje.pl/> oraz <http://www.qafp.pl/>.

Quality Meat Program (QMP) – system gwarantowania jakości mięsa wołowego. Wołowina QMP pozyskiwana jest ze specjalnie wyselekcjonowanych ras bydła mięsnego lub krzyżówek. Cechuje ją: naturalna kruchość, miękkość i soczystość, łatwość obróbki oraz wysoka powtarzalna jakość.

Szczegółowe informacje na temat systemu są dostępne na stronach: <http://www.pzpbm.pl/> oraz <http://www.kochamwołowine.pl/>

PRODUKT GÓRSKI

„Produkt górski” – oznakowanie informujące, że w przypadku tego produktu zarówno surowce, jak i pasza dla zwierząt gospodarskich pochodzą przede wszystkim z obszarów górskich, a przetwarzanie odbywa się również na tych obszarach.

Więcej informacji: <http://www.minrol.gov.pl/Jakosc-zywnosci/Produkty-regionalne-i-tradycyjne/Przepisy-UE-Produkty-regionalne-i-tradycyjne>

Który certyfikat jest najlepszy?

Producenci! Przedstawiliśmy krajowe i unijne systemy jakości i certyfikaty. Zanim zaczniesz aplikować o certyfikat, warto, abyś się zastanowił, który ze znaków jest dla Ciebie najlepszy. Pod uwagę trzeba wziąć wiele aspektów, takich jak profil produkcji, tradycję wytwarzania i miejsce wytwarzania produktu.

Czy uzyskanie certyfikatu jest drogie?

Przystąpienie do systemu jakości wiąże się z ponoszeniem dodatkowych kosztów, wynikających m.in. z potrzeby wprowadzenia zmian w gospodarstwie. Z uzyskaniem niektórych certyfikatów wiąże się ponadto opłaty, np. manipulacyjne, związane z procesem certyfikacji i wydaniem dokumentu, za użytkowanie znaku bądź opłaty skarbowe.

Gdzie składać wnioski o przystąpienie do systemu?

Miejsce i tryb wnioskowania o przystąpienie do systemu jakości regulują różne przepisy. Dla przykładu: w przypadku Listy produktów tradycyjnych – zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. 2017 poz. 1168) – wnioski o wpis produktu na Listę Produktów Tradycyjnych składane się do marszałków województw.

Jeśli chodzi o rolnictwo ekologiczne, to – zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. 2017 poz. 1054) – zgłoszenie podjęcia działalności w tym zakresie rolnictwa ekologicznego przyjmują podmioty upoważnione do działania w rolnictwie ekologicznym jako jednostki certyfikujące.

Zgłoszenia podjęcia działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego dokonuje się na formularzu opracowanym przez Głównego Inspektora JHARS i udostępnionym na stronie internetowej administrowanej przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (art. 4 ust. 3 ustawy o rolnictwie ekologicznym).

Producencie, zanim złożysz wniosek, dokładnie zapoznaj się z wymogami przystąpienia do danego systemu jakości!

Wsparcie dla uczestników systemów jakości

Unia Europejska od wielu lat wspiera uczestników tych systemów. Jednym z elementów wsparcia jest działanie 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, którym administruje KOWR. Działanie to wdrażane jest poprzez dwa poddziałania:

- 3.1. „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości”,
- 3.2. „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym”.

Beneficjentami poddziałania 3.1. są rolnicy aktywni zawodowo, uczestniczący w systemach jakości, którzy wytwarzają produkty przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi. W ramach przeprowadzonych naborów wniosków o przyznanie pomocy mogli oni otrzymać wsparcie, przystępując do następujących systemów jakości: Gwarantowana Tradycyjna Specjalność, Chroniona Nazwa Pochodzenia i Chronione Oznaczenie Geograficzne, rolnictwo ekologiczne, system ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich, integrowana produkcja roślin, Jakość Tradycja, QMP, PQS, QAFF.

Kolejność przyznania pomocy w ramach tego poddziałania określana jest na podstawie liczby punktów przyznanych poszczególnym wnioskodawcom zgodnie z określonymi kryteriami, obejmującymi m.in. wielkość użytków rolnych, na których prowadzona jest produkcja roślinna, czy liczbę posiadanych gatunków zwierząt do produkcji zwierzęcej. Dodatkowe punkty można otrzymać za dobrowolne ubezpieczenie wykorzysta-

nych użytków rolnych oraz za członkostwo w grupie producentów wymienionej w przepisach. Pomoc udzielana jest w formie refundacji kosztów poniesionych w związku z przystąpieniem do systemów jakości żywności.

Stawki wsparcia różnią się w zależności od systemu jakości, w którym uczestniczy rolnik.

W każdym okresie pomocy beneficjent może otrzymać wsparcie do 2000 euro. Jego wysokość ustalana jest na podstawie faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych, do których nie zalicza się podatku od towarów i usług (VAT).

Beneficjentami poddziałania 3.2. są grupy producentów składające się z podmiotów wytwarzających w systemach jakości żywności produkty rolne lub środki spożywcze przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi. Grupę mogą tworzyć rolnicy uczestniczący w tych systemach oraz inne podmioty wytwarzające produkty w systemach jakości żywności. Grupa taka może posiadać dowolną formę prawną, co oznacza, że może to być m.in. grupa producentów, organizacja międzybranżowa, organizacja branżowa, konsorcjum, stowarzyszenie, kółko rolnicze, spółdzielnia, izba gospodarcza itp. Pomoc na realizację przez te podmioty działań informacyjnych i promocyjnych jest przyznawana w formie refundacji kosztów kwalifikowalnych niezbędnych do realizacji takich działań. Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się m.in. koszty reklamy w mediach, udział w pokazach, wystawach i targach, organizację szkoleń i konferencji, przygotowanie strony internetowej i/lub administrowanie taką stroną, najem powierzchni reklamowej, publikacje. Wysokość kosztów kwalifikowalnych wynosi nie więcej niż 2 500 000 zł, a pomoc jest przyznawana w formie refundacji do 70% tych kosztów, które wiążą się bezpośrednio z realizacją tych działań (trwających nie dłużej niż dwa lata od dnia podpisania umowy).

Zachęcamy do aplikowania do systemów jakości!

Polska ma ogromne możliwości wytwarzania wysokojakościowych produktów ze względu na tradycyjne rolnictwo, rodzinne gospodarstwa rolne, czyste środowisko naturalne i ogromne bogate, różnicowane dziedzictwo kulturowe. Uczestnictwo w systemach jakości potwierdza jakość produktu, tworząc tym samym jego renomę. To prawdziwa duma regionu.

Z uczestnictwem w systemach jakości wiąże się dodatkowa korzyść: producenci, których wyroby mają certyfikat, mogą się zarejestrować na stronie www.polskasmakuje.pl oraz w bezpłatnej aplikacji Polska Smakuje, które gromadzą krajowe produkty z oznaczeniami jakości i pomagają konsumentom docierać do zdrowej polskiej żywności.

*Oprac. Departament Rozwoju Rynku KOWR
Departament Wspierania Konsumpcji KOWR*

Promocja

polskiej żywności – w odpowiedzi na światowe potrzeby

Sukcesy polskiej żywności to wynik wspólnych działań przedsiębiorców, organizacji branżowych oraz instytucji państwowych. W 2017 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało kompleksową strategię promocji żywności. Zakłada ona, że głównym motorem wzrostu będzie w przyszłości ekspansja na rynki pozaunijne. Tam też kierowane są strategiczne działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, których nadrzędnym celem jest budowanie marki polskiej żywności.

Promocja artykułów rolno-spożywczych jest ściśle związana ze specyfiką handlu tymi produktami będącą wypadkową charakterystyki rynków rolnych i strategii dominujących graczy. Wieloletnie dążenie do uprzemysłowienia rolnictwa doprowadziło do problemów w zakresie globalnego bezpieczeństwa żywności związanego z masowym użyciem środków ochrony roślin, ulepszaczy, hormonów, antybiotyków w produkcji rolno-spożywczej na świecie.

Polskie firmy i instytucje wychodzą z założenia, że zrównoważone i ekologiczne rolnictwo to odpowiedź

na problem bezpieczeństwa a jednocześnie trend, który warto promować. Rośnie popyt na naturalne artykuły spożywcze, w tym certyfikowaną żywność ekologiczną. Warto przy tym podkreślić, że produkcja naturalna w Polsce nie różni się znacząco od ekologicznej. Konsumentki zagraniczni doceniają polską żywność za naturalny skład, bogactwo składników odżywczych i najwyższą jakość. Znajduje to odzwierciedlenie w rosnącym eksporcie polskich produktów rolno-spożywczych, wspieranym odpowiednimi działaniami promocyjnymi.

Dane Eurostatu pokazują, że w 2017 r. eksport polskich produktów rolno-spożywczych osiągnął rekordową wartość 27 mld euro.

W 2017 r. najważniejszymi produktami w strukturze eksportu rolno-spożywczego były: żywiec, mięso i jego przetwory, ziarno zbóż i przetwory zbożowe, produkty tytoniowe, produkty mleczne, cukier i wyroby cukiernicze.

Polska żywność znajduje coraz więcej odbiorców wśród konsumentów w krajach trzecich. Sprzedaż wieprzowiny na rynek amerykański w ciągu trzech pierwszych kwartałów 2017 r. zwiększyła się o 85% w stosunku do analogicznego okresu w roku 2016. Polskie przetwory mleczarskie zyskują popularność w Algierii, Chinach i Wietnamie.

Udział produktów rolno-spożywczych w strukturze polskiego eksportu wynosi 13%.

KOWR realizuje zadania wspierające eksport polskich produktów rolno-spożywczych m.in. na rynkach priorytetowych wskazanych przez MRiRW.

Do zadań KOWR należy ułatwianie współpracy między polskimi i zagranicznymi podmiotami sektora rolno-spożywczego, w tym organizacji misji handlowych i stoisk narodowych podczas międzynarodowych wydarzeń targowych, a także organizacja misji przyjazdowych zagranicznych przedsiębiorców itp. Wsparcie udzielane polskim

ZAGRANICZNE DZIAŁANIA PROMOCYJNE W 2018 ROKU

KRAJ	MIASTO	TERMIN	TARGI
 Japonia	TOKIO	14–16.02.2018	<i>SMTS JAPAN</i>
 Niemcy	NORYMBERGA	14–17.02.2018	<i>BIOFACH</i>
 ZEA	DUBAJ	18–22.02.2018	<i>GULFOOD</i>
 Meksyk	GUADALAJARA	6–8.03.2018	<i>ALIMENTARIA MEXICO</i>
 Nigeria	LAGOS	27–29.03.2018	<i>AGROFOOD NIGERIA</i>
 Chiny	CHENGDU	22–24.03.2018	<i>CHINA FOOD & DRINK FAIR (CFDF)</i>
 Algieria	ALGIER	9–12.04.2018	<i>DJAZAGRO</i>
 Włochy	VERONA	15–18.04.2018	<i>SOL&AGRIFOOD</i>
 Singapur	SINGAPUR	26–27.04.2018	<i>MISJA GOSPODARCZA</i>
 Korea Płd.	SEUL	1–4.05.2018	<i>SEUL FOOD & HOTEL</i>
 Kanada	MONTREAL	2–4.05.2018	<i>SIAL CANADA</i>
 Chiny	SZANGHAJ	16–18.05.2018	<i>SIAL CHINA</i>

eksporterom przez KOWR zalicza się do filaru wsparcia wewnętrznego, niezakłócającego popytu i podaży produktów (tzw. green box według nomenklatury WTO), a więc niepodlegającego ograniczeniom przez WTO. W tym kontekście działania KOWR nabierają jeszcze bardziej perspektywicznego charakteru.

KOWR analizuje nieustannie zmieniające się warunki rynkowe, aby jak najlepiej odpowiedzieć na globalne potrzeby. Działania zaplanowane na 2018 r. uwzględniają m.in. rynki Indonezji i Kenii – krajów zmagających się z wyzwaniami demograficznymi oraz problemami bezpieczeństwa żywności. Tegoroczny plan promocji obejmuje 20 krajów, z czego 17 to kraje pozaunijne. Odzwierciedla to szerokie perspektywy polskich producentów i dynamikę promocji polskiej żywności.

Katarzyna Kwiecier
 Dyrektor Departamentu Wsparcia Eksportu KOWR

KRAJ	MIASTO	TERMIN	TARGI
 RPA	JOHANNESBURG	24–26.06.2018	AFRICA'S BIG SEVEN
 Tajwan	TAJPEJ	27–30.06.2018	FOOD TAIPEI
 Wietnam	HO CHI MINH	8–11.08.2018	VIETFOOD AND BEVERAGE – PROPACK
 Tajlandia	BANGKOK	5–8.09.2018	FOOD & HOTEL THAILAND
 Indie	MUMBAJ	27–29.09.2018	ANNAPOORNA WORLD OF FOOD INDIA
 Francja	PARYŻ	21–25.10.2018	SIAL PARIS
 Białoruś	MIŃSK	23–26.10.2018	PRODEXPO
 ZEA	DUBAJ	30.10–1.11.2018	SPECIALITY FOOD FESTIVAL DUBAI
 Chiny	SZANGHAJ	5–10.11.2018	CHINA INTERNATIONAL IMPORT EXPO
 Chiny	PEKIN	21–23.11.2018	ANUFOOD CHINA
 Indonezja	DŻAKARTA	21–24.11.2018	SIAL INTERFOOD
 Egipt	KAIR	8–10.12.2018	FOOD AFRICA – CAIRO

Sytuacja

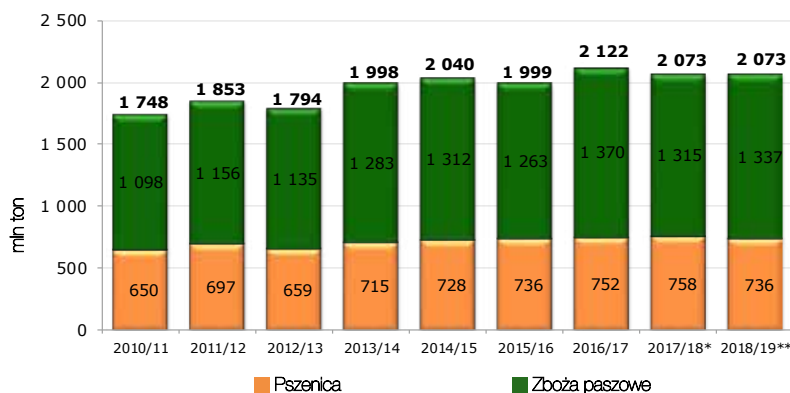
na podstawowych rynkach rolnych*

Rynek zbóż

W sezonie 2018/2019 światowe zbiory zbóż prognozowane są na poziomie zbliżonym do poprzedniego sezonu – 2,07 mld ton. W wyniku dużych zapasów (495 mln ton) globalne zasoby zbóż ulegną prawdopodobnie niewielkiemu zmniejszeniu (o 1% w porównaniu z poprzednim sezonem, do 2,57 mld ton). W tej sytuacji, przy wzroście zużycia ziarna do 2,1 mld ton oraz zwiększeniu obrotów handlowych, zapasy zbóż na koniec bieżącego sezonu mogą się ukształtować na poziomie 441 mln ton (o 11% niższym niż na początku sezonu), ale ich poziom nadal będzie relatywnie wysoki¹.

W sezonie 2018/2019 wzrost produkcji ziarna przewiduje się w większości regionów świata, w tym zwłaszcza w regionach eksporterskich (Ameryka Południowa, Australia, Kanada i Ukraina). W Unii Europejskiej zbiory zbóż (ze względu na suszę, zwłaszcza w Polsce i Niemczech) mogą być nieco (o 2%) mniejsze niż przed rokiem i wynieść niecałe 300 mln ton. Spadek zbiorów zbóż może być również notowany w USA (o 1% w porównaniu z poprzednim sezonem, do 426 mln ton) oraz w krajach WNP (o 9%, do 209 mln ton), zwłaszcza w Federacji Rosyjskiej (spadek o 18%, do 103 mln ton). Pomimo obniżenia produkcji kraje WNP (z uwagi na wysoki poziom zapasów na początku sezonu 2018/2019) pozostaną liczącym się globalnym eksporterem zbóż i będą stanowiły poważną konkurencję dla rynku unijnego.

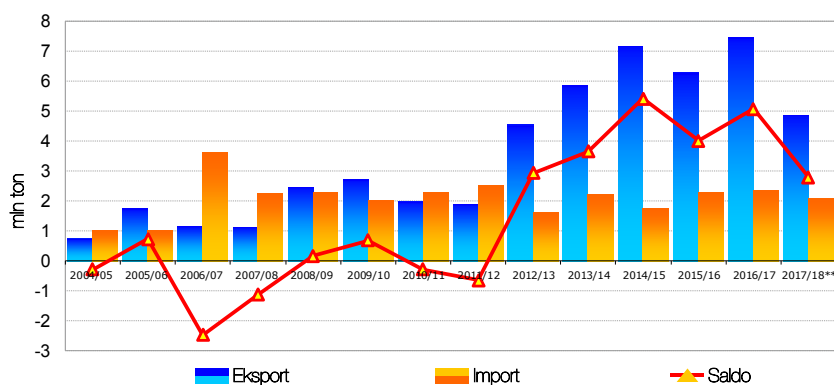
Światowe zbiory zbóż

*szacunek, ** prognoza

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, lipiec 2018 r.

Polski handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi *

* eksport i import ziarna oraz przetworów zbożowych w przeliczeniu na ziarno, ** prognoza KOWR

Źródło: obliczenia Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

W Polsce w 2018 r. straty zimowe i wiosenne w uprawach zbóż ozimych były niewielkie, a mniejsze ich zasiewy zostały z nadwyżką zrekompensowane większą powierzchnią zasiewów zbóż jarych. Wiosną 2018 r. powierzchnia zasiewów

*Tendencje cenowe zostały opracowane na podstawie prognoz Zespołu Ekspertów ds. Prognozowania Cen Podstawowych Produktów Rolno-Żywnościowych sporządzonych w lipcu 2018 r.
1. Zapasy, produkcja oraz zużycie zbóż (bez ryżu) na świecie, w WNP i w UE według United States Department of Agriculture (USDA), lipiec 2018 r.

zboż podstawowych z mieszankami zbożowymi (po uwzględnieniu powierzchni zaoranej w wyniku uszkodzeń zimowych) ukształtowała się na poziomie 7,2 mln ha, o około 3% wyższym niż w roku ubiegłym. Pomimo wzrostu powierzchni zasiewów zarówno plony, jak i zbiory zbóż mogą być mniejsze od notowanych w roku poprzednim ze względu na suszę rolniczą występującą na znacznym obszarze kraju.

Krajowe zapasy zbóż na początku sezonu 2018/2019 były znacznie większe niż przed rokiem ze względu na mniejszy popyt na ziarno z Polski w poprzednim sezonie. W okresie lipiec 2017 r. – kwiecień 2018 r. z kraju wywieziono 3,3 mln ton ziarna zbóż, o 46% mniej niż w analogicznym okresie sezonu 2016/2017². Eksport produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa był o 6% większy niż przed rokiem, a produktów wysokoprzetworzonych – o 8% większy. Łącznie w całym sezonie 2017/2018 wywóz zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna) według szacunków analityków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa może być o 35% mniejszy niż w poprzednim sezonie i wynieść 4,9 mln ton.

Import zbóż do Polski w okresie dziesięciu miesięcy sezonu 2017/2018 był o 5% mniejszy niż w tym samym okresie poprzedniego sezonu i wyniósł 1,1 mln ton. Przywóz produktów zbożowych pierwotnego przetwórstwa, w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2016/2017, był o 3% mniejszy, a produktów wysokoprzetworzonych – o 6% większy. Ocenia się, że w całym sezonie 2017/2018 do kraju może zostać przywiezione 2,1 mln ton ziarna zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna), o 13% mniej niż w sezonie 2016/2017.

W sezonie 2018/2019 mniejsza podaż krajowego ziarna, przy spodziewanym wzroście popytu wewnętrznego (przede wszystkim ze względu na większą niż rok wcześniej produkcję żywca drobiowego) może przyczynić się do zwiększenia importu. Na eksport duży wpływ będą miały m.in. jakość zebranego ziarna oraz utrzymująca się duża konkurencja ze strony Rosji i Ukrainy na tradycyjnych rynkach zbytu.

W pierwszym półroczu 2018 r. ceny skupu większości zbóż w Polsce rosły wolniej niż przed rokiem i od marca 2018 r. kształtowały się poniżej poziomu sprzed roku. Jedynie cena jęczmienia była wyższa niż rok wcześniej, z uwagi na niedobór podaży tego zboża.

Zbliżające się tegoroczne zbiory zbóż wywierają presję na spadek cen. Zakłady zbożowe objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRIRW w dniach 18–24 czerwca 2018 r. za żyto konsumpcyjne przeciętnie płaciły 567 zł/t, a za jęczmień paszowy – 662 zł/t, w obu przypadkach o 1% mniej niż przed miesiącem. Przeciętna cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na poziomie 699 zł/t, o 1% wyższym niż przed miesiącem, a kukurydzy – 693 zł/t, o 3% wyższym. Ceny tych zbóż były o 2–4% niższe

niż przed rokiem. Znacząco tańsze było żyto konsumpcyjne (o 13%). W Polsce ceny zakupu zbóż kształtowały się na poziomie niższym od notowanego w Niemczech i we Francji (u głównych unijnych producentów zbóż), ale wyższym niż na Słowacji (będącej tradycyjnym dostawcą tego ziarna do Polski).

W sezonie 2018/2019 zmniejszenie poziomu zapasów zbóż na świecie, przy rosnącym globalnym popycie, będzie wywoływało presję na wzrost cen. Zmiany cen na rynkach zagranicznych będą miały duży wpływ na ceny zbóż w Polsce. Z uwagi na występującą suszę silny wpływ na rynek krajowy będzie miał popyt importowy, zwłaszcza ze strony Niemiec, co może być czynnikiem podtrzymującym poziom cen. Jednak wzrost cen krajowych może być ograniczany niższymi cenami u naszych tradycyjnych dostawców (Czechy, Słowacja, Węgry) oraz dostępnością ziarna na rynku światowym.

Rynek wieprzowiny

Według prognozy Departamentu Rolnictwa USA w 2018 r. wzrost produkcji żywca wieprzowego u największych światowych producentów tego mięsa, tj. w Chinach, UE i USA, prawdopodobnie przyczyni się również do zwiększenia produkcji globalnej, która może wynieść 113,5 mln ton, o 2% więcej niż w roku 2017³.

Odbudowa pogłowia trzody chlewnej u większości znaczących producentów wieprzowiny w UE (m.in. w Hiszpanii, Niemczech, we Francji i w Polsce) będzie skutkowało wzrostem unijnej produkcji żywca wieprzowego. W 2018 r. może ona wynieść 24 mln ton, o 1,5% więcej niż w roku 2017⁴.

W Polsce od grudnia 2016 r. zwiększa się pogłowienie trzody chlewnej. W marcu 2018 r. liczyło 11 992 tys. sztuk i było o 6,5% większe niż przed rokiem. Wzrost odnotowano we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych. Pogłowienie tuczników zwiększyło się o 9,1%, warchlaków – o 4,8%, a prosiąt – o 5,5%. Loch było o 2,2% więcej, w tym loch prośnych – o 0,8%⁵. Spadek opłacalności chowu, zapoczątkowany w drugiej połowie 2017 r., oraz mały wzrost pogłowia macior prośnych i warchlaków w marcu br. w stosunku do pogłowia świń ogółem pozwalają przewidywać, że w najbliższym okresie może nastąpić odwrócenie wzrostowej tendencji w pogłowiu. W czerwcu 2018 r., według oceny IERiGŻ – PIB, pogłowienie trzody chlewnej mogło być o 3% większe niż w czerwcu 2017 r. i wynieść około 11,7 mln sztuk. Jednak w grudniu 2018 r. może zostać odnotowany spadek krajowego pogłowia świń⁶.

Na skutek wzrostu pogłowia trzody chlewnej w 2017 r. i jego kontynuacji w marcu 2018 r. krajowa produkcja żywca wieprzowego w całym 2018 r. będzie prawdopodobnie o około 6% większa niż w 2017 r. i wyniesie 2,57 mln ton (2 mln ton mpc⁷)⁸.

Od początku 2018 r. spadek popytu importowego, ze strony Chin, tj. największego odbiorcy produktów wieprzo-

2. Wyniki handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

3. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, April 2018.

4. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

5. Pogłowienie świń według stanu w marcu 2018 r., informacje sygnalne GUS, 11.05.2018 r.

6. „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy”, nr 54, czerwiec 2018 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

7. Mpc. – masa poubojowa ciepła.

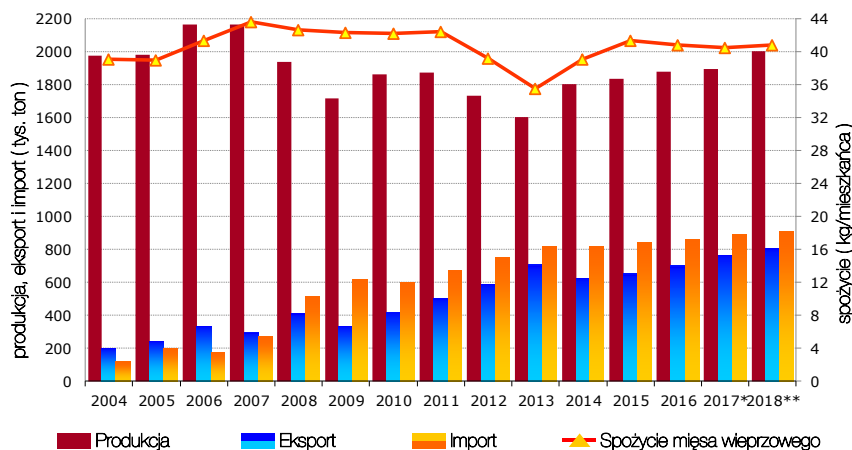
8. „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy”, nr 54, czerwiec 2018 r., IERiGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

wych z UE, jest rekompensowany wzrostem sprzedaży zagranicznej do innych krajów, m.in. do Japonii, Korei Południowej i na Filipiny. W okresie pierwszych czterech miesięcy 2018 r., podobnie jak przed rokiem, z UE wywieziono 1,3 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz). Eksport do Chin wyniósł 463 tys. ton i był o 6% mniejszy niż rok wcześniej. Jednocześnie sprzedaż zagraniczna do Japonii wzrosła o 7% (do 147 tys. ton), do Korei Południowej – o 25% (do 121 tys. ton), a na Filipiny – o 16% (do 95 tys. ton)⁹. Według prognozy KE w całym 2018 r. wywóz produktów wieprzowych z UE może być o około 2–3% większy niż w roku 2017 na skutek zwiększenia produkcji u największych unijnych eksporterów¹⁰.

W UE podaż wieprzowiny jest uzupełniana importem, głównie ze Szwajcarii. W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. do UE zaimportowano blisko 12 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 4% więcej niż przed rokiem. W całym 2018 r., na skutek przewidywanego wzrostu spożycia w UE, przywóz produktów wieprzowych może się zwiększyć, ale jego wolumen będzie nadal niewielki.

Z Polski, która należy do największych unijnych eksporterów wieprzowiny, w okresie pierwszych czterech miesięcy 2018 r. wywieziono 268 tys. ton żywca, mięsa, przetworów i tłuszczów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 9% więcej niż przed rokiem¹¹. W całym 2018 r., w związku z utrzymującym się światowym popytem na wieprzowinę, zwłaszcza ze strony krajów pozaunijnych, przyrost krajowej produkcji będzie prawdopodobnie kierowany na eksport. Jednocześnie może nastąpić pogorszenie warunków handlu zagranicznego wieprzowiną ze względu na duże prawdopodobieństwo wzrostu produkcji u liczących się światowych, w tym unijnych, producentów tego mięsa, co nasili konkurencję. Utrudnieniem dla krajowych eksporterów są ograniczenia wywozu związane z występowaniem ASF w Polsce. Uniemożliwiają one sprzedaż wieprzowiny na niektóre perspektywiczne

Rynek wieprzowiny w Polsce – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

Eksport i import żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych w ekwiwalencie tusz.

* produkcja – wstępne dane GUS, eksport i import – wstępne dane MF, spożycie – szacunek IERIGŻ – PIB,

** produkcja i spożycie – prognoza IERIGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERIGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERIGŻ – PIB.

rynki azjatyckie. W efekcie, w ocenie IERIGŻ – PIB, wzrost eksportu produktów wieprzowych z Polski będzie prawdopodobnie mniejszy niż w 2017 r., a jego dynamika może wynieść około 5% wobec 9% w 2017 r.¹²

Import produktów wieprzowych do Polski w okresie styczeń–kwiecień 2018 r. zwiększył się o 12%, do 308 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Największy udział w wolumenie sprowadzonej wieprzowiny miały mięso (80%) oraz żywiec (18%). W okresie pierwszych czterech miesięcy 2018 r. zaimportowano 2,2 mln sztuk trzody chlewnej, o 6% więcej niż przed rokiem. W całym 2018 r., z uwagi na większą podaż wieprzowiny na rynku krajowym, tempo wzrostu importu produktów wieprzowych do Polski może być wolniejsze od notowanego w roku 2017.

Według szacunków IERIGŻ – PIB w 2017 r. krajowa konsumpcja mięsa wieprzowego mogła wynieść 40,5 kg na mieszkańca wobec 40,8 kg w 2016 r. Spadek konsumpcji wynikał z większego tempa wzrostu cen detalicznych mięsa wieprzowego (o 8,6%) niż cen konkurującego z nim mięsa drobiowego (o 2,1%) i wołowego (o 2,9%). W 2018 r. bilansowe spożycie wieprzowiny prawdopodobnie zwiększy się do 41,5 kg na mieszkańca¹³.

Wzrost unijnej produkcji wieprzowiny, przy jednoczesnym zmniejszeniu popytu importowego na to mięso ze strony Chin (głównego odbiorcy produktów wieprzowych z UE), wpływa na spowolnienie dynamiki eksportu, co ma swoje odzwierciedlenie w spadku cen skupu żywca wieprzowego u największych unijnych producentów trzody chlewnej. W maju 2018 r. (według Komisji Europejskiej) na rynku unijnym świnie rzeźne klasy E kupowano przeciętnie po 141,19 euro/100 kg masy poubojowej schłodzonej, o 2% taniej niż w kwietniu br. oraz o 19% taniej niż przed rokiem. Krajowa cena trzody chlewnej tej klasy wyrażona w walucie unijnej wynosiła 137,31 euro/100 kg i była o 3% niższa niż średnio w UE.

Ceny zakupu żywca wieprzowego w Polsce kształtują się pod wpływem zmian cen uzyskiwanych przez producentów trzody chlewnej w Unii Europejskiej. W maju 2018 r. (dane GUS) za trzodę chlewną krajowi dostawcy uzyskiwali prze-

9. Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 21 June 2018.

10. Prognoza handlu zagranicznego wieprzowiną w UE na 2018 r. na podstawie Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

11. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 0103, 0203, 0209 oraz 1601, 1602 i 0210 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

12. „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy”, nr 54, czerwiec 2018 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MFRW.

13. Tamże.

ciężnie 4,44 zł/kg, o 1% mniej niż w kwietniu br. oraz o 20% mniej niż przed rokiem.

Przewiduje się, że krajowe ceny skupu trzody chlewnej do końca 2018 r. mogą być niższe niż przed rokiem, ze względu na większą produkcję zarówno w UE, jak i w Polsce.

Rynek wołowiny

W 2018 r. światowa produkcja wołowiny może zwiększyć się o 2,4%, do 63 mln ton. Wzrost produkcji przewidywany jest m.in. u największych światowych producentów, tj. w USA (o 5,5%, do 12,6 mln ton), Brazylii (o 3,7%, do 9,9 mln ton) i Chinach (o 0,9%, do 7,3 mln ton)¹⁴.

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że niewielka redukcja pogłowia bydła w UE w grudniu 2017 r. (spadek o 1% w odniesieniu do grudnia 2016 r.) nie wpłynęła na wielkość ubojów na początku 2018 r. W pierwszym kwartale br. produkcja wołowiny, mierzona wielkością ubojów wzrosła o 2% w odniesieniu do analogicznego okresu 2017 r. m.in. na skutek większej wagi ubijanych krów. KE prognozuje, że w całym 2018 r. produkcja wołowiny w UE nieco wzrośnie (o 0,5%) i wyniesie 7,9 mln ton¹⁵.

W Polsce od 2012 r. notowany jest wzrost pogłowia bydła. W grudniu 2017 r. ogółem wyniosło ono 6036 tys. sztuk, o 1,1% więcej niż przed rokiem oraz o 9% więcej niż w grudniu 2012 r. Liczebność młodego bydła w wieku 1–2 lat zwiększyła się o 1,9% w odniesieniu do grudnia 2016 r., pogłowie bydła w wieku powyżej 2 lat wzrosło o 1,5%, w tym krów – o 1,6%, a liczebność cieląt zmniejszyła się nieznacznie – o 0,3%. Stabilne warunki chowu bydła w Polsce sprzyjają dalszemu wzrostowi jego pogłowia. W ocenie IERIGŻ – PIB w czerwcu 2018 r. pogłowie bydła w Polsce prawdopodobnie wyniosło 6,2 mln sztuk i było o około 1% większe niż w czerwcu 2017 r.

Następstwem utrzymującego się wzrostu pogłowia bydła jest rosnąca produkcja wołowiny. Z prognozy IERIGŻ – PIB wynika, że w 2018 r. krajowa produkcja żywca wołowego może być o około 5% większa niż w 2017 r. i wynieść 1 140 tys. ton (ponad 586 tys. ton mpc.). Potwierdzeniem tego wzrostu są większe niż przed rokiem dostawy żywca wołowego do krajowego skupu. W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2018 r. skupiono 179 tys. ton bydła rzeźnego, o 5% więcej niż przed rokiem.

W UE na początku 2018 r., pomimo rosnącego światowego popytu na wołowinę, wyniki eksportu wołowiny i cielęciny do krajów trzecich uległy pogorszeniu. W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. z UE wywieziono 231 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% mniej niż przed rokiem¹⁶. Mniejszy eksport z UE był spowodowany zwiększeniem sprzedaży zagranicznej ze strony światowych eksporterów, m.in. Brazylii, Argentyny i USA, którzy konkurując z unijnymi eksporterami niższą ceną wołowiny, rozszerzyli swój eksport

również na tradycyjne rynki eksportowe UE (tj. do Hongkongu, Izraela, Filipin i Szwajcarii). W efekcie, według prognozy KE, w całym 2018 r. eksport produktów wołowych z UE może być o około 6% mniejszy niż w 2017 r.

W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. do UE przywieziono 118 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 22,5% więcej niż przed rokiem. Zaimportowana wołowina pochodziła głównie z Brazylii, Argentyny i Urugwaju. W całym 2018 r., z uwagi na prognozowany wzrost spożycia wołowiny na rynku unijnym, przy tylko nieco większej produkcji, import może być większy niż w 2017 r.

Polska jest jednym z największych eksporterów wołowiny wśród krajów Unii Europejskiej. Korzystnie na wzrost krajowego eksportu produktów wołowych wpływa konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce na tle innych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 10–15% niższa od średniej ceny w UE. W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. z kraju wyeksportowano 153 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% więcej niż przed rokiem¹⁷. Rosnący popyt importowy (zwłaszcza ze strony krajów azjatyckich) oraz uznanie Polski jako kraju wolnego od BSE prawdopodobnie przyczynią się do dalszego wzrostu sprzedaży zagranicznej produktów wołowych i cielęcych. W całym 2018 r. eksport tego asortymentu z Polski może być o około 3% większy niż w 2017 r.¹⁸ Import asortymentu wołowego do Polski jest niewielki i obejmuje przede wszystkim mięso i żywiec. W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. do Polski przywieziono 16 tys. ton produktów wołowych i cielęcych, o 12% mniej niż przed rokiem. Według prognozy IERIGŻ – PIB w całym 2018 r. import do Polski może być o około 3% większy niż w 2017 r., przede wszystkim na skutek wzrostu przywozu bydła żywego (głównie cieląt z przeznaczeniem do dalszego odchowu).

W Polsce spożycie wołowiny nie jest tak powszechne jak mięsa wieprzowego i drobiowego, przede wszystkim ze względu na wysoki poziom cen detalicznych wołowiny w stosunku do innych popularnych gatunków mięs. Od roku 2016, na skutek większej podaży wołowiny na rynku krajowym, lepszej oferty handlowej mięsa wołowego oraz poprawy sytuacji dochodowej ludności, notowany jest wzrost konsumpcji wołowiny. W 2017 r. bilansowe spożycie mięsa wołowego mogło wynieść 2,2 kg na mieszkańca. W 2018 r. konsumpcja wołowiny może ukształtować się na poziomie zbliżonym do szacowanej na rok 2017¹⁹.

Od początku 2018 r. w UE przeciętne ceny zakupu żywca wołowego wykazują niewielki spadek, ale są wyższe niż w analogicznych okresach 2017 r. W maju br. średnia cena zakupu bydła rzeźnego klasy R3 ukształtowała się na poziomie 378,73 euro za 100 kg masy poubojowej schłodzonej i była o około 1% niższa niż w kwietniu br., ale o 3% wyższa niż w maju 2017 r. W Polsce cena bydła tej klasy wyrażona w walucie unijnej wynosiła 333,05 euro za 100 kg masy poubojowej schłodzonej

14. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, April 2018.

15. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

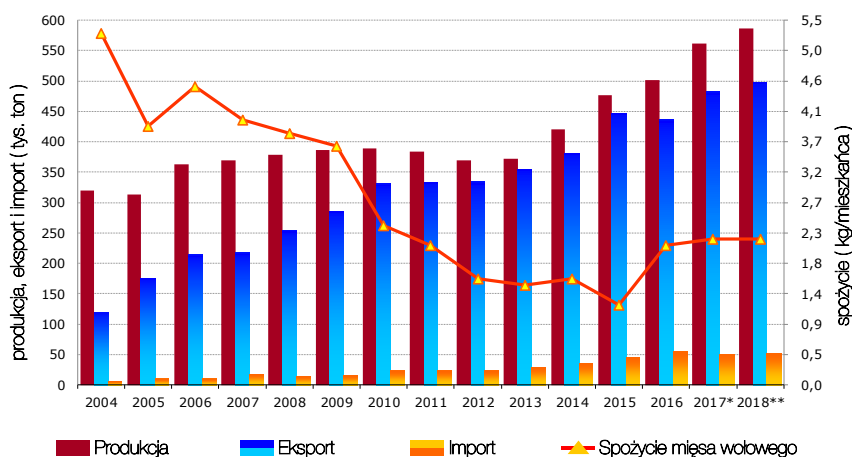
16. Beef & Veal Market Situation CMO Committee 21 June 2018.

17. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 0102, 0201, 0202, 1602 i 0210 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

18. „Rynek Mięsa – Stan i Perspektywy” nr 54, czerwiec 2018 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MIRIW.

19. Tamże.

Rynek wołowiny w Polsce – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

Ekspert i import żywca, mięsa i przetworów wołowych i cielęcych w ekwiwalencie tusz.

* produkcja – wstępne dane GUS, eksport i import – wstępne dane MF, spożycie – szacunek IERIGŻ – PIB,

** produkcja i spożycie – prognoza IERIGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERIGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERIGŻ – PIB.

i była o 12% niższa od średniej ceny w UE oraz niższa niż u znaczących unijnych producentów wołowiny, m.in.: w Niemczech (o 11%), we Włoszech (o 14%), w Wielkiej Brytanii (o 22,5%), Hiszpanii (o 15%) i we Francji (o 1%)²⁰.

W Polsce ceny żywca wołowego są w dużym stopniu zależne od sytuacji cenowej u największych producentów wołowiny w UE oraz od kursu wymiany waluty unijnej. W maju 2018 r. (według GUS) za bydło ogółem w skupie średnio płacono 6,63 zł/kg, a za młode bydło – 6,80 zł/kg. Było to o 1% więcej niż w kwietniu br. oraz o 6% więcej niż przed rokiem. W czerwcu 2018 r. ceny zakupu bydła ulegały niewielkim tygodniowym zmianom. W dniach 18–24 czerwca 2018 r. (według danych ZSRIR MRIRW) za żywca wołowego krajowym producentom płacono przeciętnie 6,84 zł/kg, o około 1% mniej niż miesiąc wcześniej, ale o 7% więcej niż przed rokiem.

Prognozowany na 2018 r. niewielki wzrost produkcji wołowiny w UE, spadek eksportu oraz większy import pozwalają przewidywać, że średnie ceny zakupu bydła rzeźnego w UE w drugiej połowie 2018 r. będą oscylowały wokół poziomu z analogicznych okresów sprzed roku. Na zmiany cen żywca wołowego w Polsce wpływ ma sytuacja cenowa w krajach UE, co wynika z dużego udziału eksportu wołowiny w krajowej produkcji (około 90%). W drugiej połowie 2018 r. krajowe ceny skupu bydła ogółem i młodego bydła mogą kształtować się na poziomie nieco wyższym od notowanego w analogicznych miesiącach 2017 r. Będzie to prawdopodobnie wynikało z utrzymującego się popytu eksportowego na wołowinę.

Rynek drobiu

Zgodnie z prognozą Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) rosnący popyt konsumpcyjny na świecie będzie stymulował wzrost globalnej produkcji kurcząt brojlerów. W 2018 r. światowa produkcja kurcząt prawdopodobnie wzrośnie o blisko 2%, do 92,5 mln ton. Wyższy poziom pro-

dukcji przewidywany jest m.in. w Brazylii, Stanach Zjednoczonych, UE i Chinach, tj. w rejonach o największym znaczeniu dla globalnej podaży tego mięsa²¹.

Komisja Europejska prognozuje, że produkcja drobiu w UE w 2018 r. wzrośnie do 14,8 mln ton, ale tempo tego wzrostu będzie nadal umiarkowane i wyniesie 1,5%. Stosunkowo niewielka dynamika rozwoju unijnej produkcji będzie determinowana wolnym tempem wzrostu zarówno konsumpcji drobiu, jak i eksportu na rynki pozaunijne²².

Podaż mięsa drobiowego na rynku krajowym w 2018 r. utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie. W pierwszej połowie 2018 r. produkcja drobiu prawdopodobnie rosła w tempie umiarkowanym. Świadczą o tym wyniki produkcji przemysłowej mięsa drobiowego w okresie pierwszych czterech miesięcy br., która była tylko o 0,8% większa niż przed rokiem. Przyspieszenie dynamiki wzrostu produkcji prawdopodobnie nastąpi w drugiej połowie br. w wyniku procesu odbudowy relacji handlowych z krajami pozauijnymi. Zgodnie z prognozą IERIGŻ – PIB w całym 2018 r. tempo wzrostu produkcji drobiarskiej w Polsce będzie większe niż w roku 2017 i wyniesie około 5%.

Unia Europejska jest eksporterem netto produktów drobiowych. W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. poza obszar celny UE wyeksportowano 565 tys. ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 11% więcej niż przed rokiem. Znaczna dynamika wzrostu wolumenu eksportu w okresie pierwszych czterech miesięcy br. wynikała z dużego zwiększenia sprzedaży na Filipiny (trzykrotny wzrost, do 52 tys. ton), na Ukrainę (wzrost o 22%, do 54 tys. ton) oraz do Ghany (o 15%, do 55 tys. ton)²³.

W całym 2018 r. prognozowany jest dalszy wzrost unijnego eksportu drobiu. Przewiduje się, że dynamika wzrostu będzie jednak niewielka i wyniesie około 2,5%. Przyczyną mniej dynamicznie rosnącego eksportu w 2018 r. będzie prognozowany wzrost produkcji w USA oraz konkurencja cenowa ze strony producentów brazylijskich²⁴.

Import produktów drobiowych na rynek Unii Europejskiej w okresie pierwszych

20. Ceny żywca wołowego klasy R3 według EU Meat Market Observatory (data odczytu: 22.06.2018 r.).

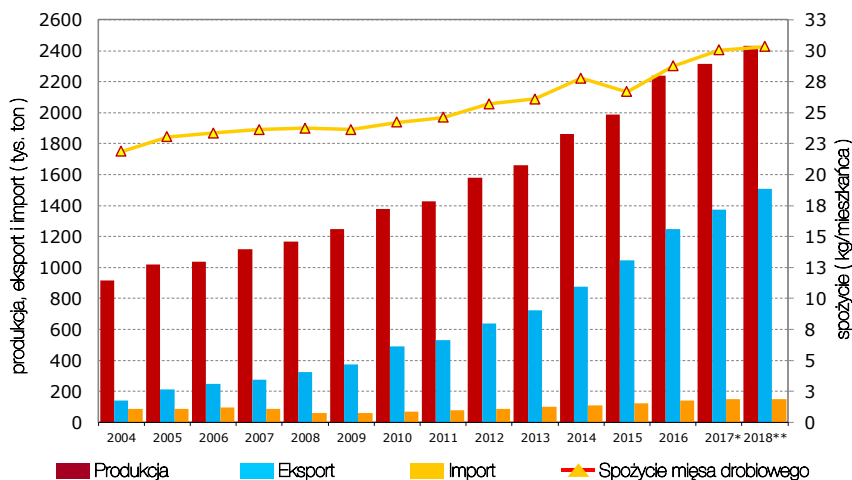
21. Livestock and Poultry: World Markets and Trade, USDA FAS, April 2018.

22. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

23. EU market situation for Poultry – Committee for the Common Organisation of the Agricultural Markets, 21 June 2018.

24. Prognoza handlu zagranicznego drobiem w UE w 2018 r. na podstawie Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

Rynek drobiu w Polsce – produkcja, handel zagraniczny i spożycie

Produkcja w masie poubojowej ciepłej, handel zagraniczny żywcem, mięsem i przetworami w ekwiwalencie tuszek.

* produkcja – wstępne dane GUS, eksport i import – wstępne dane MF, spożycie – szacunek IERIGŻ – PIB,

** produkcja i spożycie – prognoza IERIGŻ – PIB, eksport i import – prognoza IERIGŻ – PIB i KOWR

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, Ministerstwa Finansów i IERIGŻ – PIB.

czterech miesięcy 2018 r. był o 9,2% mniejszy niż przed rokiem i ukształtował się na poziomie 257 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek). Przyczyną redukcji importu był duży spadek (o 45%, do 86 tys. ton) przywozu drobiu z Brazylii, która w ostatnich latach miała największy – ponad 50% udział w unijnym imporcie. KE przewiduje, że w całym 2018 r. import produktów drobiowych na rynek UE może być zbliżony do notowanego w roku 2017.

Polska jest największym eksporterem produktów drobiowych w Unii Europejskiej. Czynniki, które stymulują wzrost sprzedaży zagranicznej drobiu, są przede wszystkim: konkurencyjność cenowa polskich produktów na rynku unijnym, wysoka jakość produktów drobiowych produkowanych w Polsce oraz rosnący popyt na drób w Unii Europejskiej i na świecie.

W okresie styczeń–kwiecień 2018 r. z Polski wyeksportowano 476 tys. ton żywca, mięsa, podrobów i przetworów drobiowych (w ekwiwalencie tusz), o 14% więcej niż w tym samym okresie roku 2017²⁵. Zgodnie z prognozą IERIGŻ – PIB w całym 2018 r. tempo wzrostu eksportu drobiu wyniesie około 10% i będzie determinowane utrzymaniem przewagi cenowej polskiego asortymentu na rynku UE. Ostateczny wolumen sprzedaży zagranicznej będzie w dużym stopniu uzależniony od możliwości eksportu do państw pozaunijnych, które wprowadziły ograniczenia na import polskiego drobiu. Przewiduje się, że pozytywne skutki przywracania relacji handlowych z partnerami pozauijnymi będą widoczne w drugiej połowie 2018 r.

Drób pochodzący z importu stanowi niewielki odsetek mięsa znajdującego się w obrocie handlowym w Polsce i ma niewielki wpływ na sytuację podaży-popytu. Od stycznia do kwietnia 2018 r. import produktów drobiowych wyniósł 46 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek) i był o 7% mniejszy niż w tym samym okresie 2017 r.

W 2018 r., z uwagi na znaczną podaż asortymentu drobiowego na rynku krajowym import drobiu będzie prawdopodobnie kształtował się na poziomie zbli-

żonym do notowanego w roku 2017.

W Polsce w 2017 r. bilansową konsumpcję mięsa drobiowego oszacowano na 30,5 kg na mieszkańca, co oznaczało wzrost o 4,5% w stosunku do roku 2016. Do zwiększenia spożycia przyczyniło się wolniejsze tempo wzrostu cen detalicznych niż w przypadku wieprzowiny i wołowiny. Według danych GUS w 2017 r. wskaźnik wzrostu cen detalicznych dla mięsa drobiowego wyniósł 2,1%, podczas gdy dla mięsa wieprzowego i wołowego odpowiednio 8,6% i 2,9%. Przewiduje się, że w 2018 r. bilansowe spożycie mięsa drobiowego wzrośnie o niespełna 1%, do 30,8 kg na mieszkańca²⁶.

Ceny kurcząt brojlerów na rynku UE od początku 2018 r. wykazują niewielką tendencję wzrostową. Według danych Komisji Europejskiej w maju 2018 r. kurczęta brojlery średnio w UE sprzedawano przeciętnie po 187,10 euro/100 kg, o 1% drożej niż w kwietniu oraz o 3% drożej niż przed rokiem. W maju 2018 r. relacje cen polskiego i unijnego drobiu były nadal korzystne, ale nieznacznie pogorszyły się w stosunku do sytuacji cenowej sprzed roku. Krajowa cena kurcząt brojlerów przeliczona na walutę unijną wyniosła 129,85 euro/100 kg i była o 31% niższa od średniej ceny notowanej na jednolitym rynku europejskim, podczas gdy przed rokiem cena krajowych kurcząt była niższa o 36%.

W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2018 r. ceny skupu kurcząt brojlerów w Polsce kształtowały się na poziomie o 2–7% wyższym niż w analogicznych miesiącach 2017 r. Według danych z zakładów drobiarskich objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRIRW średnia cena skupu kurcząt brojlerów w maju 2018 r. była o około 5% wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 3,38 zł/kg.

W czerwcu 2018 r. (według danych ZSRIR MRIRW) notowany był wzrost krajowych cen skupu żywca kurzego. W dniach 18–24 czerwca 2018 r. za kurczęta brojlery płacono średnio 3,53 zł/kg, o 3% więcej niż przed miesiącem oraz o 5% więcej niż w analogicznym okresie 2017 r.

Sytuacja podaży-popytu na krajowym rynku drobiu do końca 2018 r.

25. Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem drobiowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 0105, 0207 i 1602 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

26. „Rynek Drobiu – Stan i Perspektywy”, nr 53, maj 2018 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

będzie prawdopodobnie charakteryzowała się większym tempem wzrostu eksportu od tempa przyrostu produkcji. Sytuacja taka przyczyni się do zmniejszenia podaży mięsa drobiowego na rynku krajowym. Czynniki te spowodują, że ceny skupu kurcząt brojlerów w drugiej połowie 2018 r. będą prawdopodobnie nieco wyższe niż w analogicznych okresach roku 2017.

Rynek mleka i produktów mlecznych

Produkcja mleka na świecie systematycznie rośnie. Wzrost ten jest wynikiem zwiększania się globalnego popytu na mleko i jego przetwory, rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji dochodowej ludności oraz procesów modernizacyjnych zachodzących w rolnictwie. Z prognoz Food and Agriculture Organization of the United Nations – FAO wynika, że w 2018 r. światowa produkcja mleka może osiągnąć poziom 828,5 mln ton i być o 2% większa od szacowanej na 2017 rok²⁷.

Unia Europejska należy do grona najważniejszych światowych producentów i eksporterów mleka oraz produktów mlecznych. Komisja Europejska przewiduje, że w 2018 r. unijna produkcja surowca może być o 1% większa niż w 2017 r. i wynieść 167,2 mln ton²⁸.

W Polsce produkcja mleka również wykazuje tendencję wzrostową. IERIGŻ – PIB ocenia, że w 2018 r. produkcja surowca może ukształtować się na poziomie 13,5 mld litrów wobec 13,3 mld litrów w 2017 r. Jednocześnie systematycznie wzrasta także towarowa produkcja mleka. W okresie styczeń–maj 2018 r. do skupu dostarczono około 4,9 mld litrów mleka, o 3% więcej niż rok wcześniej. Szacuje się, że w 2018 r. dostawy mleka do skupu osiągną poziom 11,8 mld litrów i będą o około 4% większe niż w 2017 r. i o ponad 50% większe niż w roku akcesji Polski do UE. Wzrost podaży mleka jest efektem poprawy wydajności mlecznej krów. Ocenia się, że w 2018 r. mleczność prawdopodobnie wzrośnie do 6 360 litrów na sztukę i może być o 2% większa niż rok wcześniej oraz o ponad 50% większa niż w 2004 r. Jednocześnie przewidywany jest powrót do redukcji pogłowia krów – z chowu bydła mlecznego i produkcji mleka będą rezygnowały gospodarstwa

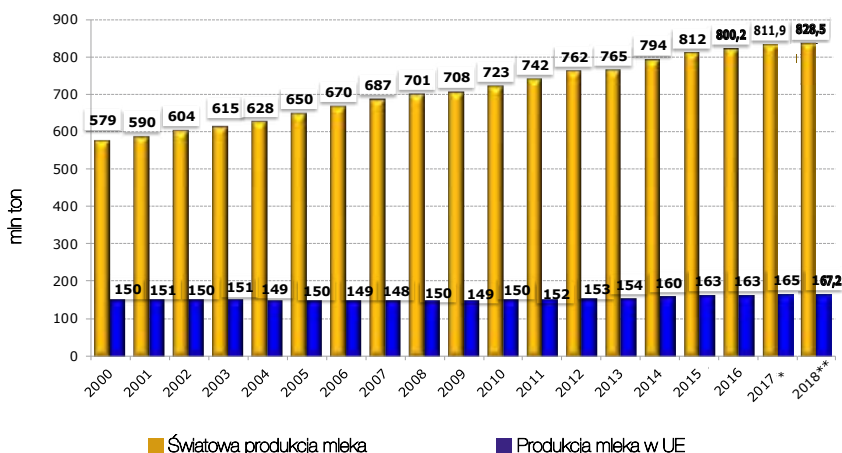
rolne o niskiej efektywności gospodarowania. Pogłowie krów mlecznych w czerwcu 2018 r. może liczyć 2145 tys. sztuk, a w grudniu – 2120 tys. sztuk, odpowiednio o 0,4% i 1,5% mniej niż w porównywalnych okresach 2017 r. i przeciętnie o 22% mniej (o 618 tys. sztuk) niż w 2004 roku²⁹.

W 2018 r., w efekcie dalszego wzrostu dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego oraz rosnącego globalnego popytu na wyroby serowarskie i tłuszcze mleczne, krajowa produkcja większości trwałych artykułów mleczarskich prawdopodobnie będzie wykazywała tendencję wzrostową.

Analitycy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przewidują, że w 2018 r. – na skutek kontynuacji wzrostowego trendu w światowej konsumpcji masła – krajowa produkcja tego tłuszczu może być o 7% większa od poziomu szacowanego na 2017 r. i wynieść 230 tys. ton. Jednocześnie globalne zapotrzebowanie na OMP i zwiększona podaż surowca wpływają stymulująco na krajową produkcję tego proszku. Ocenia się, że w 2018 r. może ona się ukształtować na poziomie 170 tys. ton, o 3% wyższym od szacowanego na 2017 r.

Na początku 2018 r., na skutek korzystnej koniunktury na światowym rynku mleka, polska branża mleczarska notowała wzrost przychodów z eksportu produktów mlecznych. Z danych Ministerstwa Finansów wynika, że w okresie styczeń–kwiecień 2018 r. wartość wywozu tych artykułów z Polski ukształtowała się na poziomie 714 mln euro, o 4% wyższym niż przed rokiem. Obniżeniu uległy natomiast wydatki na zakup produktów mlecznych poza granicami naszego kraju. W okresie czterech miesięcy 2018 r. wartość importu była o 2% mniejsza niż rok wcześniej i wyniosła 291 mln euro. Dodatkowo saldo handlu zagranicznego produktami mlecznymi wyniosło 423 mln euro i było o 8% większe niż w tym samym okresie 2017 r. IERIGŻ – PIB prognozuje, że w całym 2018 r. eksport artykułów mleczarskich wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego może być o około 1% większy niż w 2017 r. i wynieść 4,1 mln ton. Wpływy z wywozu mogą wzrosnąć do poziomu 2,14 mld euro, o około 2% wyższego niż w rekordowo dobrym roku 2017. Jednocześnie do Polski może zostać zaimportowane 1,8 mln ton produktów mlecznych

Produkcja mleka na świecie i w Unii Europejskiej w latach 2000–2018

*szacunek FAO i KE, ** prognoza FAO i KE

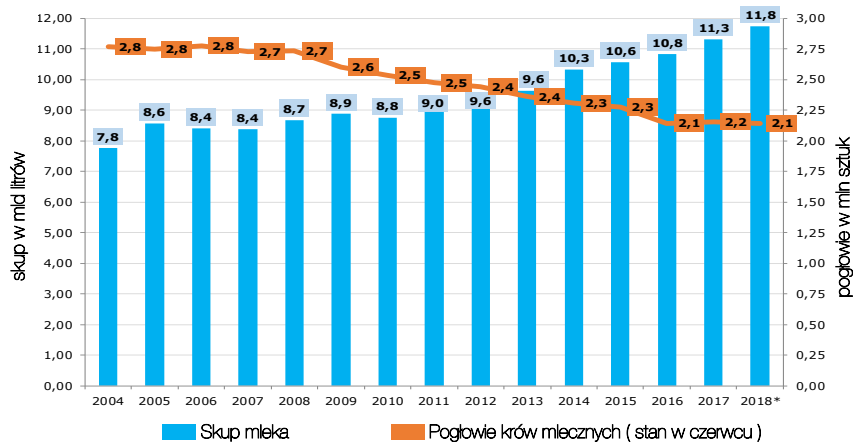
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych FAO i KE.

27. Prognoza FAO – Food Outlook Biannual report on global food markets July 2018 – Milk and milk products.

28. Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, Summer 2018.

29. „Rynek Mleka – Stan i Perspektywy”, nr 54, maj 2018 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

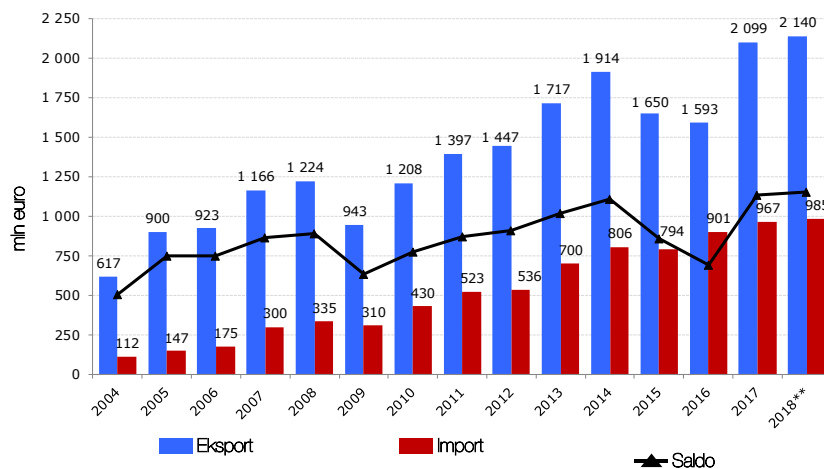
Skup mleka i pogłowia krów mlecznych w Polsce w latach 2004-2018

*pogłowia krów mlecznych i skup mleka – szacunek IERIGŻ – PIB

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, IERIGŻ – PIB.

Polski handel zagraniczny produktami mlecznymi *

* z kazeiną, ** prognoza IERIGŻ – PIB

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS, IERIGŻ – PIB.

za blisko 1 mld euro (wzrost odpowiednio o 1% i o niecałe 2%). W efekcie nadwyżka eksportu nad importem może wzrosnąć do 2,30 mln ton i 1,15 mld euro, odpowiednio o około 1% i 2% w odniesieniu do 2017 roku³⁰.

W Polsce utrzymuje się wzrostowa tendencja w spożyciu mleka i jego przetworów, która związana jest z poprawą sytuacji dochodowej ludności, a także realizacją rządowego programu „Rodzina 500 plus”. W 2018 r., wraz z przewidywanym wyhamowaniem wzrostowej tendencji cen detalicznych artykułów mleczarskich, bilansowe spożycie mleka może wzrosnąć o 1%, do 226 litrów na mieszkańca. Jednocześnie konsumpcja masła w całym 2018 r. może być zbliżona do poziomu szacowanego na 2017 r. – 4,6 kg na mieszkańca³¹.

W pierwszym półroczu 2018 r. krajowe ceny skupu mleka surowego ulegały obniżkom. W maju 2018 r. za surowiec dostawcy przeciętnie uzyskiwali 129,20 zł/hl, o 2,3% mniej niż miesiąc wcześniej. W odniesieniu do notowań sprzed roku surowiec potaniał o 1,8%, ale był o 29% droższy niż w maju 2016 r. W okresie pięciu miesięcy 2018 r. średnia cena skupu mleka ukształtowała się na poziomie

134,46 zł/hl i była o 2,1% wyższa niż przed rokiem.

Na skutek kontynuacji wzrostowego trendu w światowej konsumpcji masła w pierwszym półroczu 2018 r. ceny tego tłuszczu w Polsce, podobnie jak u jego największych światowych eksporterów, dynamicznie rosły. Według danych ZSRIR MRIRW w czerwcu 2018 r. przeciętna cena tego tłuszczu wyniosła 23,94 zł/kg i była o ponad 3% wyższa niż w kwietniu i aż o 35% wyższa niż na początku bieżącego roku.

Ceny zbytu odtłuszczonego mleka w proszku do kwietnia 2018 r. wykazywały tendencję spadkową (zapoczątkowaną w lutym 2017 r.). Jednak w kolejnych tygodniach OMP drożało. W maju 2018 r. w krajowych proskowniach za ten rodzaj proszku mlecznego uzyskiwano 6,23 zł/kg, o 1% więcej niż miesiąc wcześniej, ale o 24% mniej niż przed rokiem. W dniach 18–24 czerwca 2018 r. producenci za OMP uzyskiwali przeciętnie 6,14 zł/kg, o 3% więcej niż miesiąc wcześniej³².

Na świecie rośnie popyt na artykuły mleczarskie. Z przewidywań FAO wynika, że w 2018 r. eksport produktów mlecznych osiągnie poziom 73,5 mln ton (w ekwiwalencie mleka), o 2,5% wyższy od szacowanego na rok 2017. Ocenia się, że w sytuacji, gdy do końca 2018 r. utrzyma się korzystna koniunktura na światowym rynku mleka, to w Polsce ceny masła w blokach i odtłuszczonego mleka w proszku mogą wykazywać tendencje wzrostowe. Poziom ich będzie jednak niższy od notowanego w trzecim i czwartym kwartale 2017 r. W związku z przewidywanym utrzymaniem się cen zbytu produktów mlecznych na względnie wysokim poziomie, również ceny skupu mleka surowego w drugim półroczu 2018 r. mogą stopniowo rosnąć.

Więcej informacji o sytuacji na podstawowych rynkach rolnych można znaleźć na stronie www.kowr.gov.pl w zakładce Analiza w działach:

- Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych,
- Raporty miesięczne / Raporty miesięczne o sytuacji na rynku rolno-żywnościowym z elementami tendencji rozwojowej.

Na podstawie opinii ekspertów materiał opracował zespół Biura Analiz i Strategii KOWR:
 Marzena Trajer, Ewa Bochińska,
 Joanna Sych-Winiarek, Martyn Mleczkowski,
 Maria Włodarczyk.

30. Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501.

31. „Rynek Mleka – Stan i Perspektywy”, nr 54, maj 2018 r., IERIGŻ – PIB, KOWR, MRIRW.

32. Ceny produktów mlecznych w maju 2018 r. – wg danych GUS (z VAT), w dniach 18–24 czerwca 2018 r. – ceny (z VAT) obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych ZSRIR MRIRW.

Summary

Piotr Serafin,

Acting Director General

Evolution, Not Revolution

The Director General of the National Support Centre for Agriculture presents the tasks and goals of the institution. The priority areas include; supporting innovative solutions for agriculture, stabilising agricultural markets, increasing the exports of Polish agri-food products to new markets. Particular emphasis will be on promoting Polish food. The Centre will take part in the implementation of projects under the Strategy for Responsible Development.

Marzena Trajer

National Support Centre for Agriculture in 2017

The paper discusses the actions taken by the National Support Centre for Agriculture, which was established as part of the new institutional support for agriculture and rural development, in 2017. As an executive agency the National Support Centre for Agriculture carries out tasks under the state policy, particularly in the field of implementation of agricultural support measures, promotion of agri-food products in Poland and abroad, active agricultural and rural development policy.

Michał Wiśniewski

Food Platform – A Project Implemented by the Centre

The Centre actively participates in the construction of a food platform aimed at providing large European buyers to purchase agri-food products. The electronic sales platform will facilitate trade contact between Polish entities and importers.

Edyta Zalewska

Food Aid in Figures

Implementation of Operational Programme Food Aid 2014–2020 – Sub-programme 2017 meant: 21 food products, 13 suppliers delivering about 69,000 tonnes/millions of litres of these products worth PLN 340.5 million. The Centre is responsible for preparing and carrying out tender procedures for the delivery of food products to warehouses of partner organisations and supervising deliveries and distribution of food and action for social inclusion.

Adam Struziak

Investment Property Offered by the National Support Centre for Agriculture

The most important tasks of the National Support Centre for Agriculture include administering agricultural property of the State Treasury. The Centre also has the largest offer of investment property for non-agricultural property under local zoning plans of cities and communes in East and Central Europe. These properties are very attractive from the perspective of business development.

“School Scheme” – Synergy of Action is Fundamental

Chrumas and his schoolmates, well-beloved by children, are back! They have become the protagonists of the educational material and “Pamiętnik Chrumasa” (Diary of Chrumas) is the axis of this years' campaign promoting the EU School Scheme. The scheme, which is a continuation of the School Milk Scheme and Fruit and Vegetable Scheme aims at shaping good eating habits in children and promote healthy diet rich in fruit and vegetables, as well as milk and milk products.

Focus on Certificate. Why the Quality System is Worth Joining

The Polish consumer more and more willingly buys quality certified Polish products. Customers are aware that supervision of the production process of such goods guarantees their compliance with high standards of food quality systems. The article discusses EU and national systems and certificates recognised by the Ministry of Agriculture and Rural Development and the rules governing the participation of producers of high quality food.

Katarzyna Kwiecień

Promotion of Polish Food – In Response to Global Needs

The success of Polish food results from the joint action by entrepreneurs, industry organisations, and state institutions. According to the comprehensive food promotion strategy developed by the Ministry of Agriculture and Rural Development, the promotional measures carried out by the Centre are aimed at third country markets. This years' plan covers 20 countries, including 17 non-EU countries.

Situation on Basic Agricultural Markets

National Support Centre for Agriculture analysts discuss situation of principal agricultural markets: cereal, pork, beef, poultry, and milk and milk product market, and analyse trends in production, sales and consumption of agricultural and agri-food products.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30
01-207 Warszawa

Telefon kontaktowy

22 45 25 400

Czynny od poniedziałku do piątku

w godz. 8:00 - 16:00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego **22 452-54-25**

Biuro Administracyjne **22 376-74-10**

Biuro Analiz i Strategii **22 376-72-29**

Biuro Audytu Wewnętrznego **22 376-79-05**

Biuro Finansowo-Księgowe **22 376-74-32**

Biuro Kontroli i Bezpieczeństwa Informacji **22 452-55-49**

Biuro Prawne i Zamówień Publicznych **22 452-55-01**

Biuro Teleinformatyki **22 376-70-24**

Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim **22 452-55-37**

Departament Gospodarowania Zasobem **22 452-54-56**

Departament Innowacji **22 376-71-30**

Departament Interwencji Rynkowych **22 376-71-09**

Departament Kształtowania Ustroju Rolnego **22 452-55-92**

Departament Nadzoru nad Spółkami Strategicznymi **22 452-55-13**

Departament Rozwoju Rynku **22 376-70-50**

Departament Wsparcia Eksportu **22 376-72-26**

Departament Wspierania Konsumpcji **22 376-79-79**

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok

ul. Kombatantów 4
15- 102 Białystok
85 664-31-50

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Gorzów Wlkp.

ul. Walczaka 25
66-400 Gorzów Wlkp.
95 782-22-99

OT Kielce

ul. Piaskowa I 8
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Kraków

ul. Mogilska 104
31 -546 Kraków
12 424-09-40

OT Lublin

ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Mikołów

ul. Miarki 18
43-190 Mikołów
32 218-07-00

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-00

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Szczecin

ul. Matejki 6B
71-615 Szczecin
91 814-42-00

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

Pamiętnik
CHRUMASA

 PROGRAM
dla szkół

Szkolne pomoce to
**mleko, warzywa
i owoce**

SPRAWDŹ, CO MAM
DO POWIEDZENIA, I WEJDŹ NA
www.pamietnikchrumasa.pl

„Program dla szkół” to unijny program polegający na dostarczaniu dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych.

www.programdlaszkol.org